

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

(Yargı Kararı Üzerine)
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2020-5-037 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 23-14/229-73
Karar Tarihi : 16.03.2023

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK,
Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Tülay ŞİMŞEK SARI, Murat ALACALAR, Nilay ÖZLÜK,
Muhammed Mustafa AÇIKEL

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Ertem Uluslararası Nakliyat Mimarlık Dış Ticaret Ltd. Şti.

D. HAKKINDA İNCELEME

- YAPILANLAR** :- Tüypap Tüm Fuarcılık Yapım AŞ
Tüypap Fuar ve Kongre Merkezi Eski Hadımköy Yolu
Cumhuriyet Mah. 9/12 34500 Büyükçekmece/İstanbul
- Reed Tüypap Fuarcılık AŞ
Tüypap Fuar ve Kongre Merkezi Eski Hadımköy Yolu
Cumhuriyet Mah. 9/12 34500 Büyükçekmece/İstanbul
 - Tüypap Endüstri Fuarcılık AŞ
Tüypap Fuar ve Kongre Merkezi Eski Hadımköy Yolu
Cumhuriyet Mah. 9/12 34500 Büyükçekmece/İstanbul
 - Tüypap Fuar ve Fuarcılık Hizmetleri AŞ
Tüypap Fuar ve Kongre Merkezi Eski Hadımköy Yolu
Cumhuriyet Mah. 9/12 34500 Büyükçekmece/İstanbul
 - Tarsus Turkey Fuarcılık AŞ
Esentepe Mah. Büyükdere Cad. No: 124 Özsezen İş Merkezi
B Blok Apt No:124/6 Şişli/İstanbul
 - Artkim Fuarcılık Ticaret AŞ
Sanayi Mh. Akyol Sitesi Çıkmazı Sokak No: 6
Kağıthane/İstanbul
 - Pozitif Fuarcılık AŞ
Maslak Mah. Büyükdere Cad. Nurool Plaza Sitesi No: 255 İç
Kapı No: 1706 Sarıyer / İstanbul
 - Cnr Ekspo Fuarcılık AŞ
Maslak Mah. Büyükdere Cad. Nurool Plaza Sitesi No: 255 İç
Kapı No: 1706 Sarıyer / İstanbul
 - Fespa Eurasia Fuarcılık AŞ
Esentepe Mah.Keskin Kalem Sok. No: 35/B Şişli/ İstanbul
 - Hyve Fuarcılık AŞ
19 Mayıs Mah.19 Mayıs Cad. No: 3/12 Şişli/ İstanbul
 - Hannover Fairs Interpro Uluslararası Fuarcılık AŞ
Büyükdere Cad. No: 103 Şarlı İş Merkezi B Blok Kat.5
Şişli/İstanbul
 - Hannover Messe Sodeks Fuarcılık AŞ

- Büyükdere Cad. No: 103 Şarlı İş Merkezi B Blok Kat.5
Şişli/İstanbul
- Hannover Fairs Turkey Fuarçılık AŞ
Büyükdere Cad. No: 103 Şarlı İş Merkezi B Blok Kat.5
Şişli/İstanbul
 - Sektörel Fuarçılık AŞ
Eğitim Mah. Poyraz Sok. Er Togay İş Merkezi Apt. No: 3/14
Kadıköy/İstanbul
 - İstanbul Fuarçılık AŞ
Maslak Mah. Büyükdere Cad. Nurol Plaza Sitesi No: 255 İç
Kapı No: 1706 Sarıyer/İstanbul
 - Mack Brooks Fuarçılık AŞ
Esentepe Mah. A. Kaya Sok. Pol Center A ve B No:1/B 69
K:1 Levent Şişli/İstanbul
 - Marmara Tanıtım Fuarçılık Organizasyon Reklam ve Tic. AŞ
Çobançeşme Mah. Sanayi Cad.No:44 Nish İstanbul A Bl.
Zemin No:15 Yenibosna Bahçelievler / İstanbul
 - Messe Stuttgart Ares Fuarçılık Ltd. Şti
Oruçreis Mah. Barbaros Cad. Tekstilkent Sit. A-11 Blok N.51
Esenler/İstanbul
 - Sinerji Uluslararası Fuarçılık Ltd. Şti.
Kaptanpaşa Mahallesi Darülaceze Cad. Bılaş İş Merkezi Apt.
No: 31/24 Şişli/İstanbul
 - ST Alternatif Fuarçılık Ve Organizasyon Tic. Ltd. Şti.
Altunizade Mahallesi Oymacı Sk. Kutay İş Merkezi Apt. No:
2 /2 Üsküdar/İstanbul
 - Avrasya Fuarçılık Tanıtım Organizasyon Hizmetleri Ltd.
Şti.AŞ
Ali Sami Yen Sok. Aktar Apt. No:9/4 Şişli/İstanbul
 - Demos Fuarçılık ve Organizasyon AŞ
Kavacık Mahallesi Fatih Sultan Mehmet Cad. No: 3/4
Beykoz/İstanbul
 - Voli Fuar Hizmetleri AŞ
Yenibosna Merkez Mah. Ladin Sok. Kuyumcukent Apt. No:4
M/1235 Bahçelievler/İstanbul
 - MMI Eurasia Fuarçılık Ltd. Şti.
Halaskargazi Cad. Mısırlı Plaza No:51/8 Şişli /İstanbul
 - Ubm İstanbul Fuarçılık ve Gösteri Hizmetleri AŞ
Rüzgarlıbahçe Mah. Kavak Sok. No:31/1 Smart Plaza B Blok
Kat/8 Kavacık/Beykoz/İstanbul
 - Tezulaş Fuar Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti.
Çiftehavuzlar, Bağdat Cad. No:181/6 Kadıköy/İstanbul
 - Türkel Fuarçılık AŞ
Huzur Mah. Fatih Cad. 4. Levent Plaza No:67-6 4. Levent
Sarıyer/İstanbul
 - Dünya Fuar Yapım Ltd. Şti.
Osman Gazi Mah. 3142 sok. Mufy Tekstil Apt. No:7
Esenyurt/İstanbul

- Hkf Fuarçılık AŞ
Barbaros Bulvarı, No:163, Pınar Apt. K:2 D:3-4 Dikilitaş,
Beşiktaş/İstanbul
- DHL Forwarding Taşımacılık AŞ
Mimar Sinan Cad.No.43 Bağcılar/ İstanbul
- Gruptrans Uluslararası Taşımacılık ve Tic. AŞ
Merkez Mahallesi Kuyumcular Sokak No:4 Merkez Plz. C-1
B1.2.Kat N.220 Bahçelievler/İstanbul
- Schenker Arkas Nakliyat Ve Tic. AŞ
Gürsel Mah. İmrahor Cad. Premier Kampüs Ofis B Blok
No.29/12 Kağıthane/İstanbul
- Ekspres Uluslararası Taşımacılık Denizcilik ve Lojistik
Hizmetler Ticaret Ltd. Şti.
Tuğlacıbaşı Mah. Bağdat Cad. No:167 Kat:3 Daire:5
Kadıköy/İstanbul
- Kühne Nagel Nakliyat Ltd. Şti.
Ziya Gökalp Mah. S. Demirel Bulvarı Mall Of İstanbul,
No:7/E, Kat:6,Başakşehir/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Fuar organizatörlüğü yapan teşebbüslerin kendi düzenledikleri fuarlarda hâkim durumda oldukları, fuar alanı içindeki taşımacılık işlerini komisyon karşılığı anlaştıkları bir firmaya devrettikleri, fuar alanı içinde yürütülen taşımacılık hizmetlerinde tekel gücüne erişen teşebbüslerin fuar alanı dışında rakibi olan ve taşımacılık hizmetleri sunan diğer teşebbüslerin faaliyetlerini zorlaştırarak ve eşit işlere farklı koşullar uygulayarak ayrımcılık yapmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesini ihlal ettikleri iddiasına ilişkin olarak alınan 17.09.2020 tarih ve 20-42/582-M sayılı Rekabet Kurulu kararının Ankara 8. İdare Mahkemesinin 27.04.2022 tarih, 2021/386 Esas ve 2020/1061 Karar sayılı, 27.04.2022 tarih, 2021/384 Esas ve 2022/1060 Karar sayılı, 08.04.2022 tarih, 2021/387 Esas ve 2022/828 Karar sayılı, 08.04.2022 tarih, 2021/383 Esas ve 2022/827 Karar sayılı, 08.04.2022 tarih, 2021/385 Esas ve 2022/826 Karar sayılı kararları ile iptali üzerine dosyanın yeniden değerlendirilmesi.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Özetle, şikâyete konu fuar alanı işletmecisi ve fuar organizatörü olarak faaliyet gösteren TÜYAP TÜR, CNR EKSP0¹, POZİTİF FUARCILIK, İSTANBUL FUARCILIK, REED TÜYAP, TÜYAP ENDÜSTRİ, TÜYAP FUAR, TARSUS, ARTKİM, FESPA, HYVE (İCA), HANNOVER FAIRS INTERPRO, HANNOVER MESSE SODEKS, HANNOVER FAIRS TURKEY, SEKTÖREL, MACK BROOKS, MARMARA, MESSE STUTTGART, SİNERJİ, ST ALTERNATİF, AVRASYA, DEMOS, VOLİ, MMI EURASİA, UBM İSTANBUL, TEZULAŞ, TÜRKEL, DÜNYA FUAR ve HKF FUARCILIK'ın düzenledikleri her bir ihtisas fuarı özelinde hâkim durumda oldukları; diğer yandan fuarda sergilenecek ürünlerin fuar alanı girişinden ilgili olduğu stantlara taşınması işini fuar organizatörlerinin yalnızca bir taşımacılık firmasına verdiği, başka bir firmanın bu hizmeti sunmasının engellendiği ve katılımcılara seçim hakkı tanınmadığı; fuar içi taşıma hizmetini üstlenen şikâyet konusu DHL FREIGHT,

¹Şikâyetçi tarafından CNR EKSP0, POZİTİF FUARCILIK ve İSTANBUL FUARCILIK'ın alan işletmecisi olarak da faaliyet gösterdikleri ifade edilmiştir. Elde edilen bilgilerden alan işletmeciliği faaliyetlerinin söz konusu teşebbüslerle aynı ekonomik bütünlük içerisinde olan CNR HOLDİNG tarafından yürütüldüğü anlaşılmıştır. Bu kapsamda fuar alan işletmeciliği pazarına yönelik değerlendirmelerde CNR HOLDİNG'in verileri kullanılmıştır.

GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS, EKSPRES, KÜHNE NAGEL'in tekel konumunda olduğu ve şikâyetçi ERTEM NAKLİYAT'ın söz konusu teşebbüslerce piyasa dışına çıkarılmak amacı ile engellendiği; yurt içi ve yurt dışı katılımcılara ayrı ayrı uygulanmak üzere iki farklı fiyat tarifesinin olduğu; eşit işe eşit ücretlendirme yapılması gerektiği ve ayrımcılığa maruz kaldığı iddia edilmektedir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 29.07.2020 tarih ve 7949, 7952, 7955, 7957, 7959 sayılar ile giren ve Ertem Uluslararası Nakliyat Mimarlık Dış Tic. Ltd. Şti. (ERTEM NAKLİYAT) adına Av. Gamze GELGEÇ tarafından yapılan başvurularda 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği iddia edilmiştir.
- (4) Kurum kayıtlarına 29.07.2020 tarih ve 7949, 7952, 7955, 7957, 7959 sayıları ile intikal eden şikâyet başvuruları 2012/2 sayılı Rekabet İhlallerine İlişkin Başvuru Usulüne Dair Tebliğ'in (2012/2 sayılı Tebliğ) 5. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca 2020-5-037 sayılı dosya kapsamında birlikte ele alınmıştır. Şikâyet başvurularına ilişkin olarak dosya raportörlerince 09.09.2020 tarih, 2020-5-037 sayılı ilk inceleme raporu hazırlanmıştır. Raporda, söz konusu iddiaların 4054 sayılı Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte olduğu bu sebeple iddia olunan hususların tüm yönleriyle açıklığa kavuşturulması amacıyla 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca önaraştırma yapılmasının gerekli olduğu yönünde bir kanaate varıldığı belirtilmiştir.
- (5) Kurulun 17.09.2020 tarihli, 20-42/582-M sayılı kararı ile; 2012/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, söz konusu başvuruya ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına oybirliği ile karar verilmiştir.
- (6) ERTEM NAKLİYAT'ın, söz konusu Kurul kararının iptali için açtığı davalar Ankara 8. İdare Mahkemesi'nde görülmüş olup mahkeme, 27.04.2022 tarih, 2021/386 Esas ve 2020/1061 Karar sayılı, 27.04.2022 tarih, 2021/384 Esas ve 2022/1060 Karar sayılı, 08.04.2022 tarih, 2021/387 Esas ve 2022/828 Karar sayılı, 08.04.2022 tarih, 2021/383 Esas ve 2022/827 Karar sayılı, 08.04.2022 tarih, 2021/385 Esas ve 2022/826 Karar sayılı kararları² ile Kurulun davacının başvurusu hakkında işlem yapılmasına gerek bulunmadığı yönünde verdiği kararın hukuka ve mevzuata aykırı olduğu sonucuna ulaşılarak dava konusu işlemin iptali yönünde hüküm kurmuştur.
- (7) Mahkeme kararı üzerine hazırlanan, 13.05.2022 tarih ve 2020-5-037/BN01 sayılı Bilgi Notu 26.05.2022 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış olup 22-24/393-M sayılı karar ile Ankara 8. İdare Mahkemesi'nin 08.04.2022 tarih, 2021/385 Esas ve 2022/826 Karar sayılı kararının gereğinin yerine getirilmesini teminen şikâyet konusu teşebbüsler hakkında önaraştırma açılmasına karar verilmiştir. Ayrıca Kurulun 06.09.2022 tarih, 22-26/427-M sayılı kararı ile ERTEM NAKLİYAT tarafından 17.09.2020 tarih ve 20-42/582-M sayılı Kurul kararının iptali istemiyle Ankara 8. İdare Mahkemesi'nde açılan dava üzerine alınan 27.04.2022 tarih, 2021/386 Esas ve 2020/1061 Karar sayılı, 27.04.2022 tarih, 2021/384 Esas ve 2022/1060 Karar sayılı, 08.04.2022 tarih, 2021/387 Esas ve 2022/828 Karar sayılı, 08.04.2022 tarih, 2021/383 Esas ve 2022/827 Karar sayılı

²Başvuru sahibi ERTEM NAKLİYAT tarafından daha önce belirtildiği üzere 29.07.2020 tarih ve 7949, 7952, 7955, 7957, 7959 sayıları ile beş ayrı başvuru yapılmıştır. Kurul tarafından alınan 17.09.2020 tarihli, 20-42/582-M sayılı karar ile söz konusu başvurulara ilişkin olarak işlem yapılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir. Kurul tarafından alınan bu kararın üzerine şikâyetçi reddedilen her bir başvurusu kapsamında ayrı ayrı olmak üzere beş ayrı dava açmıştır.

kararların, 26.05.2022 tarih ve 22-24/393-M sayılı Kurul kararı ile açılan 2020-5-037 sayılı önaraştırma dosyası kapsamında değerlendirilmesine karar verilmiştir.

- (8) Anılan Kurul kararına istinaden Başkanlık Makamınının 30.01.2023 tarihli ve 58241 sayılı görevlendirme yazısı doğrultusunda 06.02.2023 tarihinde başlatılan önaraştırma kapsamında; şikâyetçi teşebbüsten ve önaraştırma tarafı teşebbüslerden bilgi ve belge taleplerinde bulunulmuştur. Bu doğrultuda, Hkf Fuarcılık AŞ (HKF FUARCILIK) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 13.02.2023 tarih, 35612 sayı ve 15.02.2023 tarih, 35708 sayı ile, Avrasya Fuarcılık Tanıtım Organizasyon Hizmetleri Ltd. Şti. (AVRASYA) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 13.02.2023 tarih, 35616 sayı ile, Marmara Tanıtım Fuarcılık Organizasyon Reklam ve Ticaret AŞ (MARMARA) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 14.02.2023 tarih, 35647 sayı ve 15.02.2023 tarih, 35307 sayı ile, Fespa Eurasia Fuarcılık AŞ (FESPA) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 14.02.2023 tarih ve 35652 sayı ile, Voli Fuar Hizmetleri AŞ (VOLI) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 14.02.2023 tarih ve 35658 sayı ile, ERTEM NAKLİYAT tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 15.02.2023 tarih, 35680 sayı; 15.02.2023 tarih, 35700 sayı ve 15.02.2023 tarih, 35707 sayı ile, St Alternatif Fuarcılık ve Organizasyon Ticaret Ltd. Şti. (ST ALTERNATİF) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 15.02.2023 tarih ve 35681 sayı ile, Artkim Fuarcılık Ticaret AŞ (ARTKİM) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 15.02.2023 tarih ve 35689 sayı ile, Messe Stuttgart Ares Fuarcılık Ltd. Şti. (MESSE STUTTGART) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 15.02.2023 tarih ve 35697 sayı ile, MMI Eurasia Fuarcılık Ltd. Şti. (MMI EURASIA) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 15.02.2023 tarih, 35701 sayı ve 15.02.2023 tarih, 35707 sayı ile, DHL Freight Taşımacılık ve Lojistik Hizmetleri AŞ (DHL FREIGHT) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 15.02.2023 tarih, 35709 sayı ve 16.02.2023 tarih, 35736 sayı ile, Hannover Fairs Turkey Fuarcılık AŞ (HANNOVER FAİRS TURKEY) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 17.02.2023 tarih, 35759 sayı; 20.02.2023 tarih, 35821 sayı; 20.02.2023 tarih, 35825 sayı ve 20.02.2023 tarih, 35823 sayı ile, Hyve Fuarcılık AŞ (HYVE) (ICA)³ tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 20.02.2023 tarih ve 35810 sayı ile, Dünya Fuar Yapım Ltd. Şti. (DÜNYA) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 20.02.2023 tarih ve 35814 sayı ile, Tarsus Turkey Fuarcılık AŞ (TARSUS) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 20.02.2023 tarih ve 35816 sayı ile, Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım AŞ (TÜYAP TÜM) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 20.02.2023 tarih ve 35824 sayı ile, Schenker Arkas Nakliyat ve Ticaret AŞ (SCHENKER ARKAS) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 20.02.2023 tarih, 35829 sayı ve 24.02.2023 tarih, 35992 sayı ile, Ekspres Uluslararası Taşımacılık Denizcilik ve Lojistik Hizmetler Tic. Ltd. Şti. (EKSPRES) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 20.02.2023 tarih, 35846 sayı ve 27.02.2023 tarih, 36031 sayı ile, İstanbul Fuarcılık AŞ (İSTANBUL FUARCILIK) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 20.02.2023 tarih, 35876 sayı; 21.02.2023 tarih, 35880 sayı ve 27.02.2023 tarih, 36032 sayı ile, CNR Ekspo Fuarcılık AŞ (CNR EKSPÖ) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 21.02.2023 tarih, 35877 sayı ve 27.02.2023 tarih, 36030 sayı ile, Pozitif Fuarcılık AŞ (POZİTİF FUARCILIK) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 21.02.2023 tarih, 35878 sayı; 23.02.2023 tarih, 35963 sayı ve 27.02.2023 tarih, 36029 sayı ile (Belge-129,155,164), Gruptrans Uluslararası Taşımacılık Tic. AŞ (GRUPTRANS) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 21.02.2023 tarih, 35898 sayı ve 01.03.2023 tarih, 36105 sayı ile, DHL FREIGHT tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 15.02.2023 tarih, 35709 sayı; 16.02.2023 tarih, 35736 sayı; 24.02.2023 tarih, 35982 sayı ve 27.02.2023 tarih, 36019

³ Teşebbüs tarafından HYVE'nin İca Fuarcılık AŞ olarak unvan değişikliğine gittiği ifade edilmiştir. İşbu dosya kapsamında karışıklık olmaması adına teşebbüsten HYVE (ICA) şeklinde bahsedilecektir.

sayı ile, CNR Holding AŞ (CNR HOLDİNG) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 27.02.2023 tarih ve 36035 sayı ile, Kühne Nagel Nakliyat Ltd. Şti. (KÜHNE NAGEL) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 28.02.2023 tarih ve 36086 sayı ile, Türkel Fuarcılık AŞ (TÜRKEL) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 28.02.2023 tarih ve 36087 sayı ile, Sektörel Fuarcılık AŞ (SEKTÖREL) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 28.02.2023 tarih ve 36088 sayı ile, Tezulaş Fuar Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti. (TEZULAŞ) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 28.02.2023 tarih ve 36089 sayı ile, Sinerji Uluslararası Fuarcılık Ltd. Şti. (SİNERJİ) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 28.02.2023 tarih ve 36100 sayı ile, Demos Fuarcılık ve Organizasyon AŞ (DEMOS) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 28.02.2023 tarih ve 36091 sayı ile, Ubm İstanbul Fuarcılık ve Gösteri Hizmetleri AŞ (UBM İSTANBUL) tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 28.02.2023 tarih ve 36090 sayı ile kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (9) Ayrıca Moretto Mtr Makina Sanayi ve Dış Ticaret Ltd.Şti. (MORETTO TÜRKİYE), İzmir Fuarcılık Hizmetleri Kültür ve Sanat İşleri. Tic. AŞ (İZFAŞ), İstanbul Dünya Ticaret Merkezi AŞ (İDTM), Antalya Fuarcılık İşletme ve Yatırım AŞ (ANFAŞ), Barsan Global Lojistik AŞ (BARSAN), Ekol Lojistik Ltd. Şti. (EKOL), Mars Lojistik Uluslararası Taşımacılık Depolama Dağıtım ve Ticaret AŞ (MARS), Omsan Lojistik AŞ (OMSAN), Netlog Lojistik Hizmetleri AŞ (NETLOG), Orkun Lojistik Uluslararası Nakliyat İnşaat Turizm İthalat İhracat ve Dış Tic. Ltd. Şti. (ORKUN), Gök-Bora Uluslararası Nakliyat ve Ticaret AŞ (GÖK-BORA), Evolog Nakliyat ve Lojistik Hizmetleri Ticaret Ltd. Şti. (EVOLOG), Sertrans Uluslararası Nakliyat ve Ticaret Anonim Şirketi (SERTRANS), Lsp Lojistik Dış Ticaret Turizm İnşaat ve Mobilya Sanayi Ticaret Ltd. Şti. (LSP), Ege Ekspres Uluslararası Taşımacılık Hizmetleri Ticaret Ltd. Şti. (EGE EKSPRES), Lima Lojistik Hizmetleri Sanayi ve Ticaret AŞ'den (LİMA) bilgi ve belge talep edilmiştir. Teşebbüslerden gelen bilgiler ve belgeler çeşitli tarih ve sayılarla Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (10) Bunlara ek olarak Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği (UTİKAD), Uluslararası Nakliyeciler Derneği'nden (UND) bilgi ve belge talep edilmiştir. UTİKAD tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 15.02.2023 tarih, 35723 sayı ve 06.03.2023 tarih, 36233 sayı ile, TOBB tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 01.03.2023 tarih, 36128 sayı ile, UND tarafından gönderilen bilgi ve belgeler 01.03.2023 tarih, 36129 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (11) 22-24/393-M sayılı karar uyarınca düzenlenen 07.03.2023 tarihli ve 2020-5-037/ÖA sayılı Öneri raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (12) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, fuar alanı işletmeciliği ve fuar organizatörlüğü hizmetleri pazarlarında faaliyet gösteren Tüyp Tüm Fuarcılık Yapım AŞ, Reed Tüyp Fuarcılık AŞ, Tüyp Endüstri Fuarcılık AŞ, Tüyp Fuar ve Fuarcılık Hizmetleri AŞ, Tarsus Turkey Fuarcılık AŞ, Artkim Fuarcılık Ticaret AŞ, Pozitif Fuarcılık AŞ, Cnr Ekspo Fuarcılık AŞ, Fespa Eurasia Fuarcılık AŞ, Hyve Fuarcılık AŞ, Hannover Fairs İnterpro Uluslararası Fuarcılık AŞ, Hannover Messe Sodeks Fuarcılık AŞ, Sektörel Fuarcılık AŞ, Hannover Fairs Turkey Fuarcılık AŞ, İstanbul Fuarcılık AŞ, Mack Brooks Fuarcılık AŞ, Marmara Tanıtım Fuarcılık Organizasyon Reklam ve Tic. AŞ, Messe Stuttgart Ares Fuarcılık Ltd. Şti, Sinerji Uluslararası Fuarcılık Ltd. Şti., ST Alternatif Fuarcılık Ve Organizasyon Tic. Ltd. Şti., Avrasya Fuarcılık Tanıtım Organizasyon Hizmetleri Ltd. Şti., Demos Fuarcılık ve Organizasyon AŞ, Voli Fuar Hizmetleri AŞ, MMI Eurasia Fuarcılık Ltd. Şti., Ubm İstanbul Fuarcılık ve Gösteri Hizmetleri AŞ, Tezulaş Fuar Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti., Türkel Fuarcılık AŞ, Dünya Fuar Yapım Ltd. Şti. ve Hkf Fuarcılık AŞ'nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un

6. maddesini ihlal etmedikleri; taşıma işleri komisyonculuğu ve fuar taşımacılığı pazarlarında faaliyet gösteren DHL Global Forwarding Taşımacılık AŞ, Gruptrans Uluslararası Taşımacılık ve Tic. AŞ, Schenker Arkas Nakliyat ve Tic. AŞ, Ekspres Uluslararası Nakliye Denizcilik ve Lojistik Hizmetler Ticaret Ltd. Şti. ve Kühne Nagel Nakliyat Ltd. Şti.nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesini ihlal etmedikleri kanaat ve sonucuna ulaşılmıştır.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İncelenen Teşebbüsler Hakkında Bilgi

I.1.1. TÜYAP TÜM⁴

- (13) TÜYAP TÜM, 15.06.1979 tarihinde kurulmuş olup 120.000 metrekarelik kapalı alan, 25.000 metrekarelik açık alan olmak üzere toplam 145.000 metrekare alanı olan Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi'ne sahiptir. TÜYAP TÜM, yurt içinde ve yurt dışında farklı sektörlerdeki mal ve hizmetler ile ülkemiz ihraç ürünlerini tanıtmak amacı ile fuarlar organize etmektedir. Fuar organizatörlüğünün yanında sahip olduğu fuar ve kongre merkezi salonlarını, "Yurt İçinde Fuar Düzenleme Yetki Belgesi"ne sahip fuarcılık kuruluşlarına fuara hazırlık, fuar süresi ve söküm tarihleri ile sınırlı olmak üzere dönemsel olarak kiraya vererek fuar alan işletmeciliği faaliyetini sürdürmektedir. TÜYAP TÜM, Sırbistan'ın Belgrad şehrinde (.....) unvanlı bir fuarcılık şirketinin de hâkim ortağı durumundadır. Ayrıca faaliyetlerini yazılı ve görsel medyada duyurabilmek amacıyla 15 Ocak 2009 tarihinde Tüyap Tanıtım Eğitim Fuarcılık Hizmetleri Turizm Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'ni (TÜYAP TANITIM) kurmuştur.

I.1.2. REED TÜYAP

- (14) 03 Ağustos 1987 tarihinde Tüyap Gümrükleme Dış Ticaret Anonim Şirketi unvanı ile kurulmuştur. Teşebbüs hisselerinin %(.....)' sine (.....), %(.....) hissesine ise (.....) sahiptir. Reed Tüyap Fuarcılık AŞ (REED TÜYAP), farklı sektörlerdeki mal ve hizmetlerin tanıtımı amacıyla fuarlar organize ederek faaliyetlerini sürdürmektedir

I.1.3. TÜYAP ENDÜSTRİ

- (15) Tüyap Endüstri Fuarcılık AŞ (TÜYAP ENDÜSTRİ), 27 Nisan 2012 yılında ticaret ve tanıtım fuarları ile sergiler organize etmek amacıyla kurulmuş bir grup şirkettir. TÜYAP ENDÜSTRİ'nin 5 Aralık 2014 tarihinde tüzel kişiliği sona erdirilerek tüm hak, alacak, borç ve yükümlülükleriyle birlikte REED TÜYAP'a devredilmiştir. Bu durum 11 Aralık 2014 tarihli ve 8713 sayılı Türkiye Ticaret Sicili gazetesinde ilan edilmiştir.

I.1.4. TÜYAP FUAR

- (16) Tüyap Fuar ve Fuarcılık Hizmetleri AŞ (TÜYAP FUAR), 8 Mart 2016 yılında ticaret ve tanıtım fuarları ile sergiler organize etmek amacıyla kurulmuş bir grup şirkettir. Teşebbüs fuar alanı işletmeciliği yapmamış olup, fuar organizatörü olarak faaliyet göstermiştir. TÜYAP FUAR'ın, 18 Nisan 2019 tarihi itibarıyla tüzel kişiliği sona erdirilerek tüm hak, alacak ve borç yükümlülükleriyle birlikte TÜYAP TÜM' e devredilmiştir. Bu durum 25 Nisan 2019 tarih ve 9816 sayılı Türkiye Ticaret Sicili gazetesinde ilan edilmiştir.

I.1.5. TARSUS

⁴ TÜYAP TÜM hem fuar organizatörü olarak hem de alan işletmecisi olarak faaliyet göstermekte olup şikâyetçi tarafından alan işletmecisi sıfatı ile TÜYAP şeklinde bahsedilen teşebbüsün TÜYAP TÜM olduğu anlaşılmaktadır.

- (17) 2016 yılında teşebbüsün tüm hisseleri Tarsus Group Limited Şirketi'ne devredilmiştir. TARSUS, fuar organizasyonu alanında faaliyet göstermektedir.

I.1.6. ARTKİM

- (18) Teşebbüsün hisselerinin %(.....)'ına (.....), %(.....)'ına (.....), %(.....)'una (.....) ve %(.....)'una (.....) sahiptir. ARTKİM, farklı sektörlerdeki mal ve hizmetlerin tanıtımı amacıyla fuarlar organize etmek suretiyle faaliyetlerini sürdürmektedir.

I.1.7. POZİTİF FUARCILIK

- (19) Teşebbüs hisseleri (.....), (.....), (.....)'ye aittir. POZİTİF FUARCILIK, yurt içi ve yurt dışında her türlü fuar, sergi ve panayır düzenlenmesi organizasyonları ile yayıncılık ve benzeri alanlarda faaliyet göstermektedir.

I.1.8. CNR EKSPÖ

- (20) Teşebbüsün hisseleri (.....), (.....), (.....), (.....) ve CNR HOLDİNG'e aittir. CNR EKSPÖ gösteri, kongre, konferans, ticari fuar, vb. etkinliklerin organizasyonu alanında faaliyet göstermektedir.

I.1.9. İSTANBUL FUARCILIK

- (21) Teşebbüsün hisseleri (.....), (.....), (.....), (.....)'ye aittir. İSTANBUL FUARCILIK, gösteri, kongre, konferans, ticari fuar, vb. etkinliklerin organizasyonu alanında faaliyet göstermektedir.

I.1.10. FESPA

- (22) Teşebbüsün hisselerinin %(.....)'ı İngiltere uyruklu (.....)'ne %(.....)'ı ise (.....)'ne aittir. FESPA, münhasıran fuarcılık faaliyetleri ve bu faaliyetin tanıtımı amacıyla her türlü yayıncılık, reklamcılık ve organizasyon işleri yapma alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.11. HYVE (ICA)

- (23) Teşebbüsün "HYVE FUARCILIK AŞ" olan ticaret unvanı ICA FUARCILIK AŞ olarak değiştirilmiş olup söz konusu değişiklik İstanbul Ticaret Sicil Müdürlüğü'nce tescil ve ilan edilmiştir. Teşebbüs hisselerinin %(.....)'ü ICA (JV) Ltd.ye aittir. Teşebbüs yurt içi ve yurt dışında her türlü fuar, sergi ve panayır organizasyonları ile yayıncılık ve benzeri alanlarda faaliyet göstermektedir.

I.1.12. HANNOVER FAIRS TURKEY

- (24) Teşebbüs hissedarları (.....) ve (.....)'dir. Teşebbüs, yurt içinde ve yurt dışında olmak üzere ulusal ve uluslararası fuar organize etmenin yanında sergi, tanıtım, organizasyon reklam, yayıncılık ve benzeri alanlarda faaliyet göstermekte ve bu alanlarla ilgili olarak kongre, konferans, seminer, zirve ve toplantılar düzenlemektedir.

I.1.13. HANNOVER FAIRS INTERPRO

- (25) HANNOVER FAIRS INTERPRO, %(.....) pay sahibi olan HANNOVER FAIRS TURKEY tarafından, 02.12.2013 tarihinde yapılan olağanüstü genel kurulunda alınan karar ile birleşme usulüyle iktisap edilerek şirket tüzel kişiliği sona erdirilmiştir.

I.1.14. HANNOVER MESSE SODEKS

- (26) Teşebbüs hisselerinin %(.....)'ü HANNOVER FAIRS TURKEY'e aittir. Teşebbüs, fuar organizasyonu yapma ve düzenleme ayrıca sergi, tanıtım, organizasyon, yayıncılık ve reklamcılık hizmetleri verme ve düzenleme alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.15. SEKTÖREL

- (27) Teşebbüsün hisselerinin %(.....)'ü TG EKSPÖ'ya aittir. Teşebbüs, gösteri, kongre, konferans, ticari fuar, vb. etkinliklerin organizasyonu alanında faaliyet göstermektedir.

I.1.16. MACK BROOKS

- (28) Teşebbüs, 24.08.2012 tarihinde yurt içinde ve yurt dışında endüstriyel tasarım, bilim, sanat ve her türlü ticaret alanlarında fuar organize etmek ve bu faaliyetlerin tanıtımı amacıyla yayıncılık ve reklamcılık alanlarında faaliyet göstermektedir. Teşebbüsün sermayesi (.....) TL olup sermayenin %(.....)'ü Mack Brooks Exhibitions Limited Şirketi'ne aittir. MACK BROOKS'un Türkiye'de temsilciliği bulunmamaktadır.

I.1.17. MARMARA

- (29) Teşebbüs hisselerinin %(.....)'sine (.....) diğer %(.....) hisseye ise (.....) sahiptir. Teşebbüs, fuar organizasyonu alanında faaliyet göstermektedir.

I.1.18. MESSE STUTTGART

- (30) MESSE STUTTGART İstanbul başta olmak üzere çeşitli illerde ulusal ve uluslararası fuar organizasyonu alanında faaliyet göstermektedir.

I.1.19. SİNİERJİ

- (31) SİNİERJİ gösteri, kongre, konferans, ticari fuar vb. etkinliklerin organizasyonu alanında faaliyet göstermektedir.

I.1.20. ST ALTERNATİF

- (32) Yurt içinde ve yurt dışında her türlü fuar düzenlemek ve bu faaliyetlerin tanıtımı amacı ile yayıncılık, reklamcılık ve organizasyon işleri yapma, fuar konusu ile ilgili olmak kaydıyla; fuar standı, tasarımı, dekorasyon, mimarlık, mühendislik hizmetleri verme alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.21. AVRASYA

- (33) Teşebbüs hisselerinin %(.....)'ü (.....)'a aittir. AVRASYA, yurt içinde fuar organizasyonu alanında faaliyet göstermektedir.

I.1.22. DEMOS

- (34) Teşebbüs hisselerinin %(.....)'sine (.....), %(.....) hissesine ise (.....) sahiptir. DEMOS'un son üç yıldır fuar organizasyonu alanında bir faaliyeti bulunmamaktadır.

I.1.23. VOLİ

- (35) Teşebbüsün hisselerinin %(.....)'ü (.....)'a ait olup fuar organizasyonu ve yayıncılık alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.24. MMI EURASIA

- (36) MMI EURASIA, gösteri, kongre, konferans, ticari fuar vb. etkinliklerin organizasyonu alanında faaliyet göstermiş olup Resmi Gazete'de yayımlanan 31.12.2021 tarih, 10485 sayılı karar ile tasfiye edilmiştir.

I.1.25. UBM İSTANBUL

- (37) Teşebbüs hisselerinin (.....)'ü (.....) Lüksemburg'da mukim (.....) isimli şirkete aittir. Hâlihazırda UBM İSTANBUL'un hisselerinin (.....) elinde tutan (.....), nihai olarak (.....) tarafından kontrol edilmektedir. UBM yurt içinde ve yurt dışında muhtelif sektörlerle ilişkin gösteri, kongre, konferans, ticari fuar gibi etkinliklerin organizasyonu ile bu

faaliyetlerin tanıtımı amacıyla yayıncılık ve reklamcılık alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.26. TEZULAŞ

- (38) Teşebbüs (.....) olmak üzere (.....) hissedarlı bir yapıya sahiptir. TEZULAŞ yalnızca (.....) adlı yabancı menşeli firmaların yetkili fuar organizatörü olup teşebbüsün genel taşımacılık, fuar taşımacılığı, fuar içi taşımacılık vb. alanlarda faaliyeti bulunmamaktadır.

I.1.27. TÜRKEL

- (39) TÜRKEL' in hisselerinin (.....)'a aittir. TÜRKEL, yurt içinde ve yurt dışında her türlü konu ve boyutta fuar ve sergi düzenleme, düzenlenen fuar ve sergilere iştirak etme ve ettirme, bunlar için gerekli yeterlilik belgesi ve izinleri alma, yurt içinde ve yurt dışında organize edilen fuar ve sergilerin tanıtım faaliyetlerini değişik reklam ve tanıtım vasıtalarını kullanarak yürütme ve bu fuarlara iştirak edecek müşterileri bulmaya yönelik tanıtım işlerini yürütme alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.28. DÜNYA FUAR

- (40) Teşebbüs genel olarak gösteri, kongre, konferans, ticari fuar, vb. etkinliklerin organizasyonu alanlarında faaliyet göstermiştir. DÜNYA FUAR'ın 2015 yılından itibaren faaliyeti bulunmamaktadır.

I.1.29. HKF FUARCILIK

- (41) HKF FUARCILIK yurt içi ve yurt dışında her türlü fuar, sergi ve panayır organizasyonu alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.30. DHL

- (42) DHL, Almanya merkezli (.....)'nin Türkiye'de faaliyet gösteren dört ayrı tüzel kişiliğe sahip iştirakinden biridir. DHL ağırlıklı olarak uluslararası hava ve deniz yolu taşımacılığı kısmen de kara yolu ve demir yolu taşımacılığı alanlarında faaliyet göstermektedir. (.....), Türkiye'de dört ayrı tüzel kişiliğe sahip iştiraklerle faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu şirketler DHL, (.....), (.....) ve DHL FREIGHT⁵'dir.
- (43) Teşebbüs tarafından fuar taşımacılığı ve fuar içi taşımacılık faaliyetlerinin DHL FREIGHT tarafından yerine getirildiği, DHL'in bu alanda bir faaliyetinin olmadığı belirtilmiştir.

I.1.31. GRUPTRANS

- (44) Teşebbüs hisselerinin %(.....)'una (.....), %(.....)'una (.....), %(.....)'ine (.....) ve %(.....)'ine (.....) sahiptir. GRUPTRANS başta fuar lojistiği olmak üzere yurt içi ve yurt dışı lojistik, taşımacılık ve fuar içi taşımacılık alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.32. SCHENKER ARKAS

- (45) SCHENKER ARKAS, 1995 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Teşebbüs hisselerinin %(.....)'i Schenker & CO. AG.ye, %(.....)'i ise Arkas Denizcilik ve Nakliyat AŞ'ye aittir. Teşebbüsün merkezi İstanbul'da bulunmaktadır. Teşebbüs temel olarak hava, kara ve deniz taşımacılığı, navlun hizmetleri ile depo ve lojistik hizmetleri alanlarında faaliyet göstermektedir.

⁵ Daha önce de belirtildiği üzere önaraştırma tarafı DHL olmakla birlikte teşebbüsün fuar taşımacılığı alanında faaliyet gösteren iştiraki DHL FREIGHT olduğundan rapor boyunca bu iştirakin verilerine yer verilmiştir.

I.1.33. EKSPRES

- (46) Teşebbüs 28.08.2002 tarihinde tescil edilmiştir. Teşebbüsün esas sermayesi (.....)TL olup, bu sermayenin (.....)TL'si (.....)'a; (.....) TL'si (.....)'a ve (.....)TL'si de (.....)'e aittir. Teşebbüsün temsil ve ilzam yetkileri münferiden ve 14.03.2032 tarihine kadar geçerli olmak üzere, (.....)'a aittir. Teşebbüs genel olarak fuar ve proje taşımacılığı yapmakta olup son dönemlerde ilave olarak konser organizasyonları taşımacılığı alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.34. KÜHNE NAGEL

- (47) KÜHNE NAGEL'in sermayesi ve paylarının toplam itibari değeri (.....)TL olup, şirket paylarının (.....) TL'sine İsviçre menşeli (.....), (.....)TL'sine ise İspanya menşeli (.....) sahiptir. KÜHNE NAGEL taşıma işleri komisyoncusu olarak deniz, hava ve kara yolu ile dünyanın her yerine taşıma faaliyetinde bulunmak suretiyle lojistik hizmet alanında faaliyet göstermektedir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. Sektöre İlişkin Bilgi

- (48) Fuar kavramına ilişkin olarak değişik kaynaklarda farklı tanımlar yapılmakla birlikte en kapsayıcı şekilde fuar, ticarete konu ürünlerin ya da hizmetlerin, teknolojik gelişmelerin, bilgi ve yeniliklerin tanıtımı, pazarlanması, geleceğe yönelik ticari ilişki ve teknik iş birliği kurulması ve geliştirilmesi için belirli bir takvime bağlı olarak, düzenli aralıklarla genellikle de aynı yerlerde gerçekleştirilen bir tanıtım etkinliği olarak tanımlanabilecektir.
- (49) Fuarçılık sektöründe paydaşları temel olarak; fuar alanı işletmecileri, fuar düzenleyicileri, fuar katılımcıları, ziyaretçiler ve yan hizmetleri sağlayan teşebbüslerdir. Fuar alanı işletmecileri, fuar düzenlenebilmesi amacıyla fuar düzenleyicilerine alan tahsis hizmeti sunan ekonomik birimlerdir. Fuar düzenleyicileri (organizatörleri), fuarın niteliğine uygun bir fuar alanını belirlenmiş takvime uygun şekilde fuar alanı işletmecisinden temin eden ve fuarın amacına uygun katılımcılar ile ziyaretçileri bir araya getirip fuarın gerçekleşmesi için gerekli diğer hizmetleri de ilgili kaynaklardan sağlayarak fuarı düzenleyen teşebbüslerdir. Fuar katılımcıları, ürünlerini, hizmetlerini ve işletmelerini tanıtmak ya da satış yapmak üzere fuar organizatörü ile yapmış oldukları sözleşme çerçevesinde ve organizatöre ödediği katılım bedeli karşılığında fuara katılan ve kendisine tahsis edilmiş alanda ürünlerini sergileyen teşebbüslerdir. Fuar ziyaretçileri fuarda yer alan katılımcılarla ticari ilişki kurmak veya ilişkilerini geliştirmek isteyen ayrıca sektördeki gelişmeler ve teknolojik yenilikler hakkında bilgi sahibi olmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerdir. Yan hizmet sağlayıcısı teşebbüsler ise fuar alanı işletmecisi, fuar düzenleyicisi ya da katılımcılar ile yaptıkları sözleşmeler çerçevesinde doğrudan fuarın gerçekleştirilmesine yönelik olarak fuara hazırlık aşamasında, fuar döneminde veya fuar alanının boşaltılması safhasında hizmet sunan şirketlerdir. Stant tasarımı ve uygulanması, güvenlik, temizlik, taşımacılık, yeme-içme, tercüme, danışmanlık, etkinlik organizasyonu gibi hizmetler yan hizmet sağlayıcılarının sundukları hizmetlere örnek olarak verilebilecektir⁶.
- (50) Türkiye'de fuarçılık sektörünün ülkenin ve sektörlerin genel menfaatlerine uygun biçimde geliştirilmesi, sektörün küresel standartlara ulaştırılması ve bu kapsamda fuar etkinliklerinin uygun alanlarda bir program dâhilinde yetkin şirketler tarafından düzenlenmesini sağlamak amacıyla TOBB Yönetim Kurulunun 03.11.2014 tarihli ve 94

⁶ Rekabet Kurumu (2019), Fuarçılık Sektör İncelemesi Raporu, s. 4-5.

sayılı kararına istinaden 01.01.2015 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren ve 31.05.2022 tarihli TOBB Yönetim Kurulu Üyeleri oluruyla değişikliğe uğrayan Yurt İçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar (ESASLAR) düzenlenmiştir.

- (51) Fuar türleri ESASLAR'ın 5. maddesinde düzenlenmiştir. Fuarlar; ulusal ya da uluslararası nitelikte ve ayrıca genel fuar ya da ihtisas fuarı türünde olabilmektedir.
- (52) Fuarlar, yurt içinde fuar düzenleme yetki belgesine sahip olan anonim veya limited şirketler tarafından tek başına ya da ortaklaşa düzenlenebilmektedir. Türkiye'de hâlihazırda faaliyet gösteren 308 fuar düzenleyicisi teşebbüs⁷ bulunmaktadır. Fuar organizatörleri, ilgili fuara ilişkin olarak her bir katılımcı ile bir fuar sözleşmesi imzalamak yükümlülüğü altındadır.
- (53) Fuar organizatörlerinin fuar düzenleyebilmeleri için öncelikle, ilgili fuar türüne uygun bir fuar alanına sahip olmaları veya bu nitelikteki bir alanı kiralamış olmaları yahut da fuar alanı işletmecileri ile yer tahsis sözleşmesi akdetmiş olmaları gerekmektedir. Ülkemizdeki yapıya bakıldığında, görece az sayıdaki fuar organizatörü teşebbüsün aynı zamanda bir fuar merkezinin de maliki olduğu bir başka deyişle dikey bütünleşik yapıda olduğu görülmektedir. Bu teşebbüsler aynı zamanda fuar organizatörlüğü pazarında rakip oldukları diğer teşebbüslere fuar alanı işletmecisi sıfatıyla fuar alanı kiralamaktadır. Bununla birlikte, sektörde genel olarak fuar organizatörleri kendi fuar alanlarına sahip olmayıp fuar alan işletmecilerinden fuar alanı kiralamak suretiyle faaliyetlerini sürdürmektedir.
- (54) Fuar organizasyonu fuar alanının sağlanmasının ve katılımcılarla olan ilişkilerin yanı sıra pek çok faaliyeti de bünyesinde barındırmaktadır. Temizlik, yeme-içme, güvenlik, taşımacılık, görüntü alma, ses sistemlerinin kurulması, stant kurulması gibi pek çok faaliyet bu kapsamda değerlendirilebilecektir. Yan hizmet olarak nitelendirilebilecek bu faaliyetlerin organizasyonu çoğu zaman fuar organizatörü teşebbüslerin sorumluluğu altında bulunmaktadır. Kurulun önceki kararlarında, yapılan anlaşmaların içeriğine göre zaman zaman bu faaliyetlerin organizasyonunun veya denetiminin fuar alanı işletmecisine ait olabildiği görülmektedir⁸.
- (55) Dosya konusu fuar taşımacılığı hizmeti de fuar organizasyonu kapsamında yan hizmet olarak nitelendirilebilecek faaliyetlerden biridir. Fuar taşımacılığı, fuara katılan teşebbüs ile taşımacılık firması arasındaki anlaşmaya bağlı olarak fuarlarda sergilenen ürünlerin katılımcı teşebbüslerden alınarak taşınması, dâhili depolama, taşıma öncesi ambalajlama, yurt içi gümrükleme, yurt dışı geçici kabul işlemlerinin organize edilmesi, yurt dışı taşıma organizasyonu, fuar alanında kurulum ve katılımcı teşebbüse teslimat işlemleri, fuar sonu ambalajlama, stand sökümü, depolama, tekrar paketleme organizasyonu ve ürünlerin tekrardan katılımcı teşebbüse teslim edilmesi işlemlerinin tamamını veya birkaçını içermektedir. Sadece ticari fuarlar için değil, bilimsel kongreler, toplantılar, marka lansmanları, spor ve sanat etkinlikleri dâhil teslim tarihlerine mutlaka uyulması gereken özel etkinlikler için verilen lojistik hizmetler de bu kapsamdadır.
- (56) Fuar taşımacılığının bir parçasını oluşturan fuar içi taşıma hizmeti, elleçleme olarak da ifade edilebilecek forklift ve vinçler ile yapılan çalışmalarını kapsamaktadır. Bu hizmetler, temelde belirli bir alanın içerisinde birtakım eşyaların, yüklerin, kolilerin, cihazların,

⁷ TOBB, Fuar Düzenleyicileri için bkz. <https://www.tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Arsiv.php> (Erişim Tarihi: 03.03.2023).

⁸ Kurulun 27.10.2016 tarih, 16-35/604-269 sayılı; 27.08.2020 tarih, 20-39/538-239 sayılı kararları.

paletlerin, kasaların ve diğer ekipmanların taşınması, hareket ettirilmesi, yerinin değiştirilmesini içermektedir. Fuar içi taşımacılık ve depolama gibi hizmetler, fuar dışı taşımacılık hizmetlerinin devamı niteliğinde olup tüm bu hizmetler kapıdan kapıya tek bir hizmet sağlayıcı tarafından ya da müşterinin veya fuar organizatörünün tercihine göre fuar dışı ve fuar içi taşımacılık ayrı ayrı olmak üzere farklı hizmet sağlayıcıları tarafından da verilebilmektedir.

- (57) Dosya kapsamında teşebbüslerden elde edilen bilgilere göre fuar içi taşımacılık hizmetini taşıyacak ürünlerin niteliğine göre dört ana başlıkta toplamak mümkündür:
- i) Kurulacak stand malzemelerinin taşınması işlemleri; standın kurulması ve fuar sona erince standın sökülmesi işlemlerini kapsamaktadır.
 - ii) Ufak eşyaların taşınması işlemleri; ağırlığı ve büyük hacmi olmayan ufak eşyalar genellikle fuar katılımcısı firmaların kendi imkânları ile taşınmaktadır.
 - iii) Büyük, hacimli ve ağır özellikte makinelerin taşınması işlemleri; bu kapsamdaki makinelerin ağırlıkları bazı zamanlar 30 ila 35 tona kadar çıkabilmektedir. Bu sebeple makinelerin kamyonlardan indirilip fuar alanındaki yerlerine yerleştirilmesi işlemi büyük önem taşımaktadır. Fuar içi taşıma hizmetini yerine getirecek olan taşımacılık firmalarından iş sağlığı ve güvenliği konularındaki tüm kuralları uygulamalarının yanı sıra, işlem sırasında taşıma aletlerini (forklift, vinçler vb. araçlar) kullanacak operatörlerin bu makineleri kullanım belgelerine sahip ve bu işte ehil olmaları, hizmeti veren firmanın yasal çalışanı sınıfında olmaları ve çalışanların Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarının olması, işlerin yapılacağı makinelerin değerleri ve ortaya çıkabilecek riskler ölçüsünde sigorta poliçelerinin ve kurallara uygun nitelikte üçüncü şahıs mali mesuliyet sigortalarının bulunması istenmektedir.
 - iv) Özel ihtisas ve özen isteyen makine ve malların taşınması işlemleri; örneğin savunma sanayi fuarında sergilenecek ürünler ve özellikle yurt dışından getirilen ürünler bu nitelikte olup ürünleri taşıma faaliyetleri için özel bir ihtimam gerekmektedir.
- (58) Teşebbüsler fuar içi taşıma hizmetini yerine getirecek olan taşımacılık firmalarını seçerken genel olarak; teşebbüsün güvenilir ve tanınır olmasını, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyum sağlamasını, yurt içinden ve yurt dışından gelecek katılımcıların ihtiyaçlarına gerektiği şekilde karşılık verebilmesini, fuarın büyüklüğüne göre yeterli ekipmana ve personele sahip olmasını, hizmet kalitesi gibi birtakım objektif kriterleri dikkate almaktadır.
- (59) Sektör paydaşlarından elde edilen bilgilere göre genel veya ihtisas fuarları bazında fuar içi taşımacılık hizmetleri anlamında bir ayırım bulunmamakta olup genel fuarlara yönelik fuar içi taşımacılık faaliyetleri ile ihtisas fuarlarına yönelik fuar içi taşımacılık faaliyetlerinin birbirine ikame olduğu değerlendirilmektedir.
- (60) Faaliyet alanlarına göre T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Müdürlüğü tarafından verilen ilgili yetki belgeleriyle genel taşımacılık faaliyeti yürüten her teşebbüs tarafından bu hizmetler sunulabilmekte veya organize edilebilmekte, fuar dışı ya da fuar içi taşımacılığına ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır.

- (61) Bunların yanında fuar taşımacılığı TOBB tarafından verilen ATA karnesi⁹ kapsamında yapılabilmektedir. Uluslararası teminat altında bulunan bir ATA karnesi ile gelen tüm eşya için ithalat işlemi sırasında ne gümrüklerce ne de ithalatçı tarafından başka bir işlem yapılmasına gerek duyulmamaktadır. Karne hamili tarafından kolaylıkla tanzim edilebilen basit ATA karneleri gümrüklerce de kolaylıkla kontrol edilebilmektedir. Tüm bu faktörler, ATA karnesi ile gelen eşyanın gerek ithalatında, gerekse yeniden ihracında gümrüklerden geçiş süresinin kısaltmaktadır. Bunların yanı sıra, sistem ATA karnesi hamillerine, ATA karnesinin geçerlilik süresi içinde olmak kaydıyla (bu süre karnenin düzenlendiği tarihten itibaren bir yıldır), bir ATA karnesi ile birden fazla akit taraf ülkesine birden fazla geçici ithalat yapma olanağı sunmaktadır. İstanbul Sözleşmesi Ek.A'da yer alan hükümler çerçevesinde düzenlenen ATA karnelerinin diğer eklerde yer alan amaçlarla kullanılacağı belirtilmiş olup Ek B1; Sergi, Fuar, Toplantı ve Benzeri Etkinliklerde Teşhir Edilecek veya Kullanılacak Eşyaya İlişkin Ek¹⁰ şeklinde düzenlenmiştir.

I.2.2. İlgili Pazar

I.2.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (62) Dosya konusu iddialar temel olarak fuar organizatörleri ile fuar alanı işletmecilerinin fuar içi taşımacılık işini tek bir taşımacı teşebbüse vermek suretiyle; fuar içi taşımacılık işini üstlenen teşebbüsün ise yerli fuar katılımcısı-yabancı fuar katılımcısı farklılığına dayanarak farklı fiyatlandırma yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanunun ihlal edildiği şeklindedir. Bu bağlamda iddiaların fuar alan işletmeciliği, fuar organizatörlüğü ve fuar taşımacılığı hizmetlerini ilgilendirdiği görülmekte olup bu bölümde farklı pazar tanımlamalarının gerekip gerekmediği incelenmiştir.
- (63) Kurul kararlarında, ilgili ürün pazarı fuar organizatörlüğü şeklinde geniş¹¹ ya da belli bir sektöre yönelik ihtisas fuarı organizatörlüğü şeklinde dar¹² tanımlanmıştır. Bununla birlikte, Fuarçılık Sektör İncelemesi Raporu'nda (Sektör Raporu) da belirtildiği üzere¹³ ihtisas fuarlarında katılımcılar açısından talep ikamesinden; düzenleyiciler açısından ise uzmanlaşma gerekliliği, fuar hazırlık sürecinin uzunluğu ve birtakım maliyetlere katlanılması zorunluluğu nedeniyle arz ikamesinden söz etmek mümkün olmadığından dosya konusu olay özelinde aksi gerekmedikçe, ilgili ürün pazarının belli bir sektöre yönelik ihtisas fuarları olarak tanımlanabileceği belirtilmiştir. Kurul, fuar düzenleme faaliyetinin konu edildiği pek çok kararında ilgili ürün pazarını ihtisas fuarları bazında tanımlamıştır¹⁴.

⁹ ATA karneleri, Uluslararası Geçici İthalat Sözleşmesi (kısaca İstanbul Sözleşmesi) ve Ekleri kapsamında, taraf ülkeler arasında, başka herhangi bir belgeye gerek duyulmaksızın, eşyanın geçici olarak ithalat ve ihracatını sağlayan gümrük belgeleridir.

¹⁰ <https://tobb.org.tr/TIRIslemleriMudurlugu/ATA/Sayfalar/Amac.php> (Erişim Tarihi:05.03.2023).

¹¹ Kurulun 05-47/674-174, 07-37/376-138 ve 12-35/1000-312 sayılı kararları.

¹² Kurulun 00-40/443-243, 05-65/934-254, 07-27/244-79, 07-62/736-264, 07-74/896-333, 08-63/1040-400, 09-22/456-114, 13-55/765-324, 15-34/513-161, 17-02/17-08 sayılı kararları.

¹³ Rekabet Kurumu (2019), Fuarçılık Sektör İncelemesi Raporu, ss. 99-101.

¹⁴ İlgili ürün pazarı 05-65/934-254 sayılı Kurul kararında "tekstil makineleri sektörüne yönelik uluslararası ihtisas fuarları", 07-27/244-79 sayılı Kurul kararında "kalıp ve kalıp teknolojileri fuarı düzenlenmesi faaliyeti", 07-62/736-264 sayılı Kurul kararında "makine teçhizat sektörüne yönelik uluslararası ihtisas fuarları", 07-74/896-333 sayılı Kurul kararında "yatçılık ve su sporlarına yönelik ihtisas fuarı", 08-63/1040-400 sayılı Kurul kararında "otomobil sektörüne yönelik uluslararası nitelikte ihtisas fuarları", 09-22/456-114 sayılı Kurul kararında "asansör sektörüne yönelik uluslararası nitelikte ihtisas fuarları", 13-55/765-324 ve 15-34/513-161 sayılı Kurul kararlarında "tarım, seracılık, hayvancılık ve teknolojileri fuar hizmetleri", 17-02/17-08 sayılı Kurul kararında "metal işleme, kesme, kaynak, akışkan, döküm, kalıp, yan sanayiler fuar düzenleyiciliği hizmetleri" olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte, 07-37/376-138 ve

- (64) ERTEM NAKLİYAT'ın iddiaları incelendiğinde ise şikâyete konu edilen 209 fuarın herhangi bir ihtisas fuarı özelinde sınırlandırılmadığı; ısıtma, soğutma, klima, havalandırma, yalıtım, pompa, vana, tesisat, su arıtma, yangın ve güneş enerjisi sistemleri, ağaç ürünleri, ambalaj, plastik, asansör, pencere, maden, robot vb. birçok sektöre yönelik düzenlenen fuarları içerdiği görülmektedir. Bu çerçevede, fuar düzenleyiciliği açısından ilgili ürün pazarı “fuar organizatörlüğü hizmetleri”¹⁵ olarak belirlenebilecekse de ilgili ürün pazarının herhangi bir şekilde tanımlanmasının dosya konusu bakımından sonucu değiştirmeyeceği dikkate alınarak kesin bir pazar tanımı yapılmasına ihtiyaç duyulmamıştır.
- (65) Diğer yandan fuar alanı işletmecisi TÜYAP TÜR ve CNR HOLDİNG'in, düzenledikleri her bir ihtisas fuarı özelinde hâkim durumda oldukları iddia edilmektedir. ESASLAR'ın 7. maddesinde fuar düzenlenebilecek alanların hangi özelliklere sahip olması gerektiği konusunda kriterlere yer verilmiştir. Belirtilen kriterlerde fuarların ulusal ya da uluslararası olması ayrımına gidilmektedir. Ancak şikâyette şikâyet konusu fuarların ulusal ya da uluslararası niteliğine vurgu yapılmamakta; alan işletmecisi TÜYAP TÜR ve CNR EKSPONANT'ın “düzenledikleri her bir ihtisas fuarında hâkim durumda oldukları” şeklinde oldukça genel bir ifadeye yer verilmektedir.
- (66) Kurul kararlarında ve Sektör Raporu'nda da belirtildiği gibi¹⁶ ihtisas fuarlarının katılımcılar açısından talep ikamesi ya da düzenleyiciler açısından uzmanlaşma gerekliliği hususları göz önünde bulundurularak pazar tanımı yapılmıştır. Bu dosyada ise şikâyete konu fuarlar bakımından ulusal-uluslararası ayrımı ya da genel-ihtisas fuarı ayrımı dayanak olarak gösterilmediğinden ve bu ayrımlar değerlendirmeye etki etmeyeceğinden “fuar alanı işletmeciliği” şeklinde daha genel bir pazar tanımına gidilebileceği değerlendirilmekle birlikte İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafından hareketle ilgili ürün pazarının tanımlanmasının dosya konusu şikâyet bakımından sonucu değiştirmeyeceği dikkate alınarak kesin bir pazar tanımı yapılmasına gerek olmadığı sonucuna varılmıştır.
- (67) Dosya kapsamında ayrıca DHL FREIGHT, GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS, EKSPRES, KÜHNE NAGEL'in fuar içi taşımacılık alanında tekel konumunda oldukları ve ERTEM NAKLİYAT'a karşı hâkim durumlarını kötüye kullandıkları iddia edilmektedir.
- (68) İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 17. paragrafında “*Ürün pazarının tanımlanmasında öncelikle mevcut bilgilere veya olaya taraf teşebbüsler tarafından sunulan bilgilere dayanarak, olası ilgili pazarlara ilişkin bir ön görüş oluşturulur. Bu ön görüşte alternatif ürünlerin birbirinin ikamesi olup olmadığı önemlidir.*” denilmektedir. Bu çerçevede ilk olarak dosya kapsamında incelenen taşımacılık firmalarının ve aynı piyasada rakip olarak yer alan şikâyetçinin taşımacılık faaliyetlerinin hangi kapsamda ele alınması gerektiği ve söz konusu faaliyetlerin diğer lojistik faaliyetleriyle ikame olup olmadığı incelenmiştir.
- (69) Şikâyete konu taşımacılık firmaları kendi öz malları olmaksızın kurmuş oldukları acente ağı ile faaliyet gösteren; taşıma işleri komisyoncusu olarak hizmet veren

12-35/1000-312 sayılı Kurul kararlarında ilgili ürün pazarı “fuar organizasyonu faaliyetleri/hizmetleri” olarak daha geniş bir şekilde belirlenmiştir. Devralma işlemlerine ilişkin kararlarının tümünde ise ilgili ürün pazarı “fuar organizatörlüğü hizmetleri” olarak tanımlanmıştır.

¹⁵ 2010-2022 yılları arasında 5120 adet ihtisas; 104 adet genel fuar düzenlenmiş olup genel fuar oranı toplam düzenlenen fuarlar içinde %2 paya sahip olduğundan ve şikâyet konusu iddialar genel fuar-ihtisas fuarı temeline dayanmadığından bu ayrıma yönelik ayrıca bir bilgiye yer verilmemiştir.

¹⁶ Rekabet Kurumu (2019), Fuarçılık Sektör İncelemesi Raporu, ss. 99-101.

teşebbüslerdir. Taşıma işleri komisyoncularının faaliyet alanları; uluslararası ve dâhili taşımacılık, ihracat–ithalat işlemleri ve gümrükleme, taşıma türünün belirlenmesi (kara, deniz, hava vb.), taşıma yönetimi ve taşıyıcı seçimi, taşıma sözleşmesi ve kapsamının belirlenmesi, taşıma belgelerinin hazırlanması, uluslararası mevzuat ve uygulamalar hakkında danışmanlık hizmeti, sigortalama, depolama ve antrepo hizmetleri, elleçleme, ambalajlama, barkod ve etiketleme, operasyon ve sevk yönetimi, lojistik maliyet planlaması, dağıtım, tersine lojistik faaliyetler (iade ürünler, tamir ve benzeri) fabrika içi destek, montaj hattı ve benzeri süreçler, stok yönetimi, pazarlama, müşteri ilişkileri yönetimi, raporlama, talep yönetimi, lojistik performans değerlendirme, banka işlemleri ve mal bedeli tahsilat ve benzeri, vergi mevzuat işlemleri, bilişim teknolojilerini kullanarak tüm üniteler arasında koordinasyon ve iletişimin sağlanması şeklinde sıralanabilmektedir.

- (70) 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu (Taşıma Kanunu) çerçevesinde çıkarılan Karayolu Taşıma Yönetmeliği (Taşıma Yönetmeliği) kapsamında uluslararası lojistik ve kargo taşımacılığı alanında faaliyet gösteren firmalar ile taşıma işleri komisyoncuları (organizatörleri)¹⁷ karşılaştırıldığında; lojistik ve kargo firmalarının mevzuattan kaynaklanan kendi araçlarına sahip olma zorunluluğu dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, taşıma işleri organizatörlerinin sundukları hizmetin niteliği kendi araçlarına sahip olmayı gerektirmemektedir.
- (71) Taşıma işleri komisyoncuları ile taşıma faaliyeti gerçekleştiren diğer firmalar arasındaki bu fark kara yolu taşımacılığında olduğu kadar, hava yolu, demir yolu ve deniz yolu taşımacılığı için de geçerlidir. Örneğin, dünyanın farklı ülkelerindeki limanlar arasındaki hatlarda faaliyet gösteren düzenli hat taşıyıcıları kendi gemileri ile belirli bir program dâhilinde taşıma gerçekleştirirken taşıma işleri komisyoncuları ise düzenli hat taşıyıcılarından ve diğer armatörlerden çoğu zaman acentelik sözleşmesi çerçevesinde aldıkları hizmetleri müşterilerine satmaktadırlar.
- (72) Taşıma işleri komisyoncuları bu özellikleri göz önüne alındığında, belli bir araç veya taşıma yöntemine bağlı kalmaksızın tüm taşıma alternatiflerini esnek bir biçimde kullanabilmekte ve bu yönüyle diğer taşıma işlemi gerçekleştiren firmalardan ayrılmaktadır. Öte yandan, taşıma işleri komisyoncuları malın taşınmasının yanında malın depolanması ve gümrük formaliteleri gibi diğer işlemleri de gerçekleştirmektedirler.
- (73) Dosyaya konu teşebbüslerin taşımacılık faaliyetlerinin kapsamı incelendiğinde söz konusu teşebbüslerin kendilerine ait taşıma araçlarının bulunmadığı; taşıma organizasyonunu gemi, tır, tren, uçak ya da birbiri ardına bunlardan birkaçını acente aracılığıyla veya hizmet satın alım yöntemini kullanarak gerçekleştirdikleri; ayrıca malların taşınması esnasında ihtiyaç duyulan depolama ve gümrük işlemlerinin sürdürülmesi gibi faaliyetleri yürüttükleri anlaşılmaktadır. İnceleme konusu dosya bakımından yukarıda bahsedilen pazar koşulları ve önceki Kurul kararları¹⁸ da dikkate alınarak ilgili ürün pazarının “taşıma işleri komisyonculuğu” pazarı olarak tanımlanabileceği fakat İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz’un 20. paragrafından hareketle ilgili ürün pazarının tanımlanmasının dosya konusu

¹⁷ Kurulun 9.12.2009 tarih ve 2009-4-206 sayılı kararında “freight forwarder” kavramı taşıma işleri organizatörlüğü yapan firma olarak, Kurulun 09.01.2014 tarih ve 14-01/14-11 sayılı kararında ise taşıma işleri komisyoncusu olarak değerlendirilmiştir. Taşıma işleri organizatörlüğü ve taşıma işleri komisyonculuğu aynı anlama gelmekte olup işbu karar genelinde her iki kullanıma da yer verilmiştir.

¹⁸Kurulun 13.11.2003 tarihli, 03-73/879(a)-379 sayılı; 18.03.2004 tarihli, 04-20/200-40 sayılı; 9.12.2009 tarihli, 09-58/1409-370 sayılı kararları.

bakımından sonucu değiştirmeyeceği dikkate alınarak kesin bir pazar tanımı yapılmasına gerek olmadığı kanaati oluşmuştur.

- (74) ERTEM NAKLİYAT tarafından yapılan şikâyetin odağı fuar içi taşımacılık hizmetine yöneliktir. İlgili sektörde faaliyet gösteren teşebbüsler incelendiğinde de bu alanda taşımacılık hizmeti sunan teşebbüslerin fuar içi ve/veya dışında faaliyet gösterdikleri görülmektedir. Fuar taşımacılığı fuar içi ve fuar dışı taşımacılık olarak ikiye ayrılmaktadır. Dolayısıyla fuar içi taşımacılık hizmetleri ile fuar dışı taşımacılık hizmetlerinin birbirine ikame olup olmadıklarının değerlendirilmesi ilgili ürün pazarının tespitinde önem arz etmektedir.
- (75) Fuar içi taşımacılık hizmeti sadece fuar alanındaki lojistik faaliyetlerini kapsamakta olup fuar alanına gelen kamyon, kamyonet, tır, konteyner türü taşıma araçlarının forklift, vinç vb. taşıma elemanları ile boşaltılması, elleçlenmesi ve bu malzemelerin ilgili stantlara teslim edilmesi, boş kapların teslim alınıp fuar bitimi tekrar iade edilmesi süreçlerini içermektedir. Bu hizmetler temelde belirli bir alanın içerisinde birtakım eşyaların, yüklerin, kolilerin, cihazların, paletlerin, kasaların ve diğer ekipmanların taşınması, hareket ettirilmesi, yerinin değiştirilmesi faaliyetlerine ilişkindir. Fuar dışı taşımacılık hizmeti ise; söz konusu fuarda sergilenecek malzemelerin yurt dışı veya yurt içi depolardan, fabrikalardan, şirketlerden alınması ve akabinde fuar alanına varışının sağlanması faaliyetleridir.
- (76) Fuar içi taşımacılık ve depolama gibi hizmetler, fuar dışı taşımacılık hizmetlerinin devamı niteliğinde olup tüm bu hizmetler kapıdan kapıya tek bir hizmet sağlayıcı tarafından ya da müşterinin veya fuar organizatörünün tercihine göre parça parça farklı hizmet sağlayıcıları tarafından verilebilmektedir.
- (77) Sektöre ilişkin bilgiler kısmında yer verildiği üzere fuar içi taşımacılık hizmeti fuar taşımacılığı hizmetinin bir parçası niteliğinde olup fuar taşımacılığı genel anlamda, fuara katılan teşebbüs ile taşımacılık firması arasındaki anlaşmaya bağlı olarak fuarlarda sergilenecek ürünlerin katılımcı teşebbüslerden alınarak taşınması, dâhili depolama, taşıma öncesi ambalajlama, yurt içi gümrükleme, yurt dışı geçici kabul işlemlerinin organize edilmesi, yurt dışı taşıma organizasyonu, fuar alanında kurulum ve katılımcı teşebbüse teslimat işlemleri, fuar sonu ambalajlama stant sökümü, fuar içi taşıma, depolama, tekrar paketleme organizasyonu ve ürünlerin tekrardan katılımcı teşebbüse teslim edilmesi işlemlerinin tamamını veya birkaçını içermektedir.
- (78) Yukarıda yer verilen bilgilerden şikâyetçi ve şikâyete konu teşebbüslerin taşıma işleri komisyoncusu olarak faaliyet gösterdikleri, fuar taşımacılığının da bu kapsamda değerlendirilebilecek bir alt faaliyet alanı olduğu; diğer yandan fuar içi taşımacılık işinin fuar taşımacılığı işinin bir parçası olduğu ve fuar taşımacılığı faaliyetini gösterebilecek bir teşebbüsün fuar içi taşımacılık faaliyetini de yerine getirebilecek nitelikte olduğu görülmektedir. Diğer yandan şikâyete konu teşebbüslerden fuar taşımacılığı hizmetinin teşebbüslerin ana faaliyet konusu olmadığı ve fuar taşımacılığından elde ettikleri gelirlerinin toplam gelirlerinin çok sınırlı bir kısmını oluşturduğu Tablo-1'de görülmektedir.

Tablo 1: Fuar Taşımacılığı Gelirlerinin Toplam Gelir içerisindeki Oranı (%)

Teşebbüs Adı	2018	2019	2020	2021	2022
DHL FREIGHT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
EXPRES	(.....)	(.....)	(.....) ¹⁹	(.....)	(.....)
GRUPTRANS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KÜHNE NAGEL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SCHENKER ARKAS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler

- (79) Teşebbüslerden elden edilen verilerden genel olarak, fuar içi taşımacılık hizmetinin fuar taşımacılığı hizmetinin bir parçası olduğu, verilen hizmetin fuar taşımacılığı başlığı altında muhasebeleştirildiği, ayrı ayrı veri elde etmenin son derece güç olduğu ve bu konuda bir çalışma ya da raporlamanın mevcut olmadığı anlaşılmıştır. Bu bilgiler ışığında taşıma işleri komisyonculuğunun alt hizmeti olan fuar taşımacılığının arz ikamesi bakımından ayrı bir pazar olarak değerlendirilmesi mümkün görünmemiştir.
- (80) Dosya bakımından İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafı çerçevesinde kesin bir pazar tanımı yapılmasına gerek bulunmamakla birlikte ERTEM NAKLİYAT'ın şikâyetlerinin odağını oluşturması ve rekabetçi riskleri bertaraf etmesi bakımından olabilecek en dar pazar tanımlarından "fuar taşımacılığı pazarı" değerlendirmede dikkate alınmıştır.

I.2.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (81) İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafında yer alan; "...İnceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir." açıklaması çerçevesinde pazar tanımı yapılmasının dosyanın sonucuna herhangi bir etkisi olmayacağından, ilgili coğrafi pazar tanımı yapılmamıştır.

I.3. Değerlendirme

I.3.1. Hâkim Durum Değerlendirmesi

- (82) 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde hâkim durum; "Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü" olarak tanımlanmıştır. Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz'da (Kılavuz) hâkim durum değerlendirmesi yapılırken esasen, incelenen teşebbüsün rekabetçi baskılardan ne ölçüde bağımsız davranabildiğinin araştırıldığı ve söz konusu değerlendirmede, her bir olayın kendine özgü koşullarının göz önünde bulundurulması gerektiği belirtilmektedir. Yine Kılavuz'a göre yapılacak değerlendirmede;
- İncelenen teşebbüsün ve rakiplerinin ilgili pazardaki konumu,
 - Pazara giriş ve pazarda büyüme engelleri,
 - Alıcıların pazarlık gücü
- unsurları da göz önünde bulundurulmaktadır.
- (83) Dosya kapsamında "fuar alanı işletmeciliği", "fuar organizatörlüğü hizmetleri" ve "taşıma işleri komisyonculuğu" pazarları; diğer yandan şikâyetin odağını oluşturması

¹⁹ Teşebbüs tarafından Covid-19 pandemisi nedeni ile kayda değer bir faaliyette bulunulmadığı ifade edilmiştir.

ve rekabetçi riskleri bertaraf etmek bakımından daha dar pazar tanımı olan “fuvar taşımacılığı pazarı” kapsamında inceleme yapılmıştır.

I.3.1.1. Fuar Alanı İşletmeciliği Pazarı Kapsamında Hâkim Durum Değerlendirmesi

- (84) Şikâyetçi tarafından TÜYAP TÛM²⁰ ve CNR HOLDİNG'in²¹ hem alan işletmeciliği hem de fuar organizatörlüğü pazarında faaliyet gösterdiği ve dikey bütünleşik yapıda olduğu; her iki pazarda da hâkim durumda bulunduğu ve bu hâkim durumunu sözleşme yapmayı reddetme yolu ile kötüye kullandığı iddia edilmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde bir kötüye kullanma tespiti için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda bulunması gerekmektedir.
- (85) Hâkim durum incelemesinde ele alınacak ilk husus incelenen teşebbüsün ve rakiplerinin pazardaki konumudur. İlgili pazar bakımından incelenen teşebbüsün ilgili pazardaki konumunun birincil göstergesi, teşebbüsün sahip olduğu pazar payıdır. Bir teşebbüsün hâkim durumda olduğuna dair delil teşkil eden belirli bir pazar payı eşiği yoktur. Bununla birlikte, aksini gösterecek bir durum söz konusu değilse, Kurul'un yerleşik uygulamasında %40'ın altında pazar payına sahip olan teşebbüslerin hâkim durumda olması ihtimalinin düşük olduğu kabul edilmekte, bu düzeyin üzerindeki pazar payına sahip olan teşebbüsler bakımından ise daha detaylı bir incelemeye gidilmektedir. Bu incelemenin fiili rekabete ilişkin ilk aşamasında, incelenen teşebbüsün sahip olduğu pazar payının yanı sıra bu pazar payının zaman içerisindeki istikrarı, ilgili pazarda faaliyet gösteren rakiplerin sayısı ve pazar payları da dikkate alınmaktadır²².
- (86) 2018-2022 yılları arasında ülke içerisinde düzenlenen toplam fuar sayısı bakımından dikey bütünleşik yapıdaki en büyük beş fuar alanı işletmecisinin yıllık pazar payları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo-2: 2018-2022 Yıllarında Fuar Alanı İşletmecilerinin Fuar Sayısı Bakımından Pazar Payları (%)²³

Fuar Alanı İşletmecisi	2018	2019	2020	2021	2022
TÜYAP TÛM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
CNR HOLDİNG	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İZFAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ANFAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GL EVENTS (ATO CONGRESSİUM)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: TOBB 2018-2022 yılları fuar takvimleri

- (87) Tablo-2'ye göre 2018-2020 ile 2022 yıllarında TÜYAP TÛM en yüksek pazar payına sahip teşebbüs olurken; ikinci sırada ise CNR HOLDİNG yer almaktadır. 2021 yılında

²⁰Teşebbüs tarafından TÜYAP TÛM'ün hem organizatör olarak hem de alan işletmecisi olarak faaliyet gösterdiği ifade edilmiştir.

²¹Kararın önceki bölümlerinde de belirtildiği üzere şikâyetçi tarafından CNR EKSP0, POZİTİF FUARCILIK ve İSTANBUL FUARCILIK hakkında alan işletmecisi olarak da faaliyet gösterdikleri ifade edilmiştir. Elde edilen bilgilerden alan işletmeciliği faaliyetlerinin söz konusu teşebbüslerle aynı ekonomik bütünlük içerisinde olan CNR HOLDİNG tarafından yürütüldüğü anlaşılmıştır. Bu kapsamda fuar alan işletmeciliği pazarına yönelik değerlendirmelerde CNR HOLDİNG'in verileri kullanılmıştır.

²² Kılavuz, para. 12-13.

²³ Dosya kapsamında, şikâyete konu edilen 209 fuarın herhangi bir ihtisas fuarı özelinde sınırlandırılmadığı; ısıtma, soğutma, klima, havalandırma, yalıtım, pompa, vana, tesisat, su arıtma, yangın ve güneş enerjisi sistemleri, ağaç ürünleri, ambalaj, plastik, asansör, pencere, maden, robot vb. birçok sektöre yönelik düzenlenen fuarları içerdiği görülmektedir. Diğer yandan şikâyet kapsamında

ise CNR HOLDİNG'in %(.....) pazar payıyla TÜYAP TÜR'ün önüne geçtiği görülmektedir. Üçüncü sırada yer alan İZFAŞ söz konusu yıllarda %(.....) civarında pazar payına sahip iken ANFAŞ ve GL Events sıralamada dördüncü ve beşinci olarak yer almaktadır. TÜYAP TÜR ve CNR HOLDİNG'in alan işletmeciliğini yaptıkları tüm fuarlar bazında yapılan pazar payı hesaplamalarında Kılavuz'un 12. paragrafında atıf yapılan %40 pazar payı eşiğinin çok altında kaldıkları görülmektedir.

- (88) Diğer taraftan Kılavuz'da da belirtildiği üzere bir teşebbüsün hâkim durumda olduğu değerlendirilirken incelenen teşebbüsün sahip olduğu pazar payının yanı sıra bu pazar payının zaman içerisindeki istikrarı, ilgili pazarda faaliyet gösteren rakiplerin sayısı ve pazar payları da dikkate alınmalıdır. TÜYAP TÜR'ün 2018-2022 yıllarında pazar payı sırasıyla %(.....), %(.....), %(.....), %(.....), %(.....) şeklindedir. CNR HOLDİNG ise aynı yıllarda sırasıyla %(.....), %(.....), %(.....), %(.....), %(.....) oranında pazar payı elde etmiştir. 2012-2016 yıllarında ise TÜYAP TÜR sırasıyla; %(.....), %(.....), %(.....), %(.....), %(.....); CNR HOLDİNG ise aynı yıllarda %(.....), %(.....), %(.....), %(.....), %(.....) oranında pay almıştır²⁴. Teşebbüslerin elde ettikleri pazar paylarının, dalgalanmalarla birlikte genel olarak düşüş eğiliminde olduğu gözlemlenmektedir. Bu çerçevede, mevcut veriler ışığında TÜYAP TÜR ile CNR HOLDİNG'in birbirleri üzerinde rekabetçi baskı yaratabildiği de söylenebilecektir. Keza TÜYAP TÜR ve CNR HOLDİNG'in en yakın rakipleri olan İZFAŞ, ANFAŞ ve GL EVENTS'in (ATO CONGRESSIUM) pazar paylarının ise görece daha istikrarlı olduğu görülmektedir.
- (89) Öte yandan fuar işletmecisi sıfatıyla sektörde İstanbul Dünya Ticaret Merkezi AŞ (İDTM), Medya Trend Fuarçılık San. ve Tic. Ltd. Şti., Malatya Belediyesi Fuarçılık Hizmet. Kültür ve Sanat Etkinlik. Tic. AŞ, SNS Fuarçılık Tan. Org. Rek. Yay. San. Tic. Ltd. Şti. gibi birçok oyuncu faaliyet göstermektedir²⁵. Bu doğrultuda, pazardaki teşebbüs sayısı, bu teşebbüslerin pazar payları ve pazardaki konumları açısından teşebbüslerin herhangi birinin hâkim durumda olma ihtimalinin düşük olduğu değerlendirilmiştir.
- (90) Hâkim durum değerlendirmesinde ikinci adım pazara yeni teşebbüslerin girmesinin ya da pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin büyümesinin önünde engeller bulunup bulunmadığının incelenmesidir. Zira pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin büyüme ya da pazara yeni teşebbüslerin girme olasılığı da incelenen teşebbüsün davranışları üzerinde rekabetçi bir baskı oluşturabilmektedir. Girişin ya da büyümenin önündeki engeller ilgili pazarın özelliklerinden, incelenen teşebbüsün özelliklerinden ya da davranışlarından kaynaklanabilmektedir²⁶.
- (91) ESASLAR'ın 7. maddesinin yedinci fıkrası uyarınca fuar merkezlerinin bir liste halinde TOBB'un internet sitesinde duyurulması gerekmektedir. Ayrıca fuar merkezi şartlarına uygun yeni inşa edilmiş alanların da fuar merkezi olarak kabul edilebilmesi için TOBB tarafından değerlendirilmesi, uygun bulunması ve internet sitesinde yayınlanması gerekmektedir. TOBB tarafından uygun bulunan fuar merkezlerinde düzenlenmek üzere yapılan fuar başvurularında, alanın belirtilen şartları taşıyıp taşımadığına ilişkin oda/borsa görüşü aranmamaktadır. TOBB'un sunduğu fuar merkezleri listesine göre

ulusal ya da uluslararası bir fuar ayırımına da vurgu yapılmamıştır. Bu nedenle fuar sayılarına yönelik pazar payı hesaplamalarında Tablo-2'de yer alan teşebbüslerin alan işletmeciliği yaptığı tüm fuarlar göz önünde bulundurulmuş, ihtisas/genel fuar ya da ulusal/uluslararası fuar ayırımına gidilmemiştir.

²⁴ Rekabet Kurumu (2019), Fuarçılık Sektör İncelemesi Raporu, s.76.

²⁵ a.g.e., ss.81-82.

²⁶ Kılavuz, para. 16.

2017 yılı itibarıyla Türkiye’de 28 ilde “fuar merkezi” niteliğini haiz 52 alan bulunmaktadır²⁷.

- (92) Fuar düzenlenebilir alanların ikinci kategorisi olan ve TOBB listesinde yer almamakla birlikte ESASLAR’ın 7. maddesinde sayılan özellikleri taşıyan alanlarda düzenlenecek fuarlar bakımından ise fuarın düzenleneceği alanın belirtilen şartları taşıyıp taşımadığının fuar düzenleme başvurusunu alan oda/borsa tarafından tetkik edilmesi, buna ilişkin oda veya borsa görüşünün fuar başvurusu ile birlikte TOBB’a iletilmesi ve TOBB tarafından uygun bulunması şartı aranmaktadır. 2005-2017 döneminde yapılan fuarlara ilişkin bilgiler incelendiğinde bu kategoride yer alan alanların içinde ağırlıklı kongre ve kültür merkezleri ile otellerin bulunduğu anlaşılmıştır²⁸.
- (93) Diğer yandan geçici alanlarda da fuar düzenlemek mümkündür. Geçici alanlarda fuar düzenlenebilmesi için ise alan işletmecisi ile anlaşılması ve söz konusu alanlarda TOBB tarafından belirlenen kriterlerin nasıl yerine getirileceğine ilişkin bütün bilgi ve çizimleri ayrıntılı biçimde içeren bir projenin fuar başvurusu belgeleri ekinde sunulması ve TOBB tarafından fuarın niteliği de dikkate alınarak uygun bulunması gerekmektedir. Geçici alanlar genel olarak açık alanların çadır, geçici konstrüksiyon vs. ile kapatılması ve seyyar altyapı unsurlarının kurulmasıyla oluşturulmaktadır. Geçici alanların kullanımına yönelik TOBB izni her bir fuar özelinde alınmaktadır²⁹.
- (94) Diğer yandan Türkiye’de mevcut fuar merkezlerinin işletmecileri incelendiğinde fuar merkezlerinin bir kısmının malikleri tarafından değil, kira sözleşmeleri, intifa hakkı sözleşmeleri gibi çeşitli uzun süreli sözleşmeler marifetiyle üçüncü kişiler tarafından işletilmekte olduğu görülmektedir³⁰. Bu durumda fuar alan işletmeciliği faaliyetinde bulunmak isteyen bir teşebbüsün ESASLAR’ın 7. maddesinde sayılan özellikleri taşıyan ve kiralanabilir durumda olan bir yer bulması halinde daha az maliyetli bir yolla pazara giriş yapabileceği anlaşılmaktadır.
- (95) Dolayısıyla tüm alternatif yolların pazara dâhil edilmesi ve şikâyet başvurusunun içeriğinin değerlendirilmesi neticesinde pazarın çok oyunculu bir yapıda olduğu söylenebilecektir.
- (96) Yapılan açıklamalar çerçevesinde, ilgili pazarda faaliyet gösteren fuar alanı işletmecisi teşebbüslerin pazar paylarının %40’ın altında olduğu ve hâkim durum tespitinde göz önünde bulundurulacak koşulların gerçekleşmediği anlaşılmaktadır. Bu itibarla, şikâyete konu fuar alanı işletmecilerinin hâkim durumda olmadığı kanaatine varılmıştır.

I.3.1.2. Fuar Organizatörlüğü Hizmetleri Pazarına İlişkin Hâkim Durum Değerlendirmesi

- (97) Hâkim durumun tespitinde ele alınması gereken ilk husus incelenen teşebbüslerin ve rakiplerinin pazardaki konumudur. Bu çerçevede fuar organizatörlerinin 2018-2022 yılları arasındaki toplam katılımcı sayısı, toplam fuar sayısı ve toplam net stant alanı bazındaki pazar paylarına ilişkin tablolara aşağıda yer verilmektedir.

²⁷ Rekabet Kurumu (2019), Fuarçılık Sektör İncelemesi Raporu s. 47.

²⁸ a.g.e., s. 52.

²⁹ a.g.e., ss. 52-53.

³⁰ a.g.e. , s. 52.

23-14/229-73Tablo-3: 2018-2022 Yıllarında Fuar Organizatörlerinin Toplam Katılımcı Sayıları Bakımından Pazar Payları (%)³¹

Fuar Organizatörleri	2018	2019	2020	2021	2022
TÜYAP TÜM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
REED TÜYAP	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İSTANBUL FUARCILIK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
POZİTİF	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HANNOVER FAİRS TURKEY	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HYVE (ICA)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ARTKİM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
UBM İSTANBUL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AVRASYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DEMOS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
FESPA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HANNOVER MESSE SODEKS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HKF FUARCILIK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MACK BROOKS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MARMARA FUAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MESSE STUTTGART	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MMI EURASIA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SEKTÖREL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SİNERJİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ST ALTERNATİF	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TARSUS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TEZULAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TÜRKEL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TÜYAP FUAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VOLİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: TOBB tarafından sağlanan veriler.

³¹ TOBB'un cevabi yazısında HANNOVER FAIRS-INTERPRO, CNR EKSPÖ, DÜNYA FUAR ve TÜYAP ENDÜSTRİ'nin 2018-2022 yıllarında faaliyetinin olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca TÜYAP FUAR'ın Nisan 2019 itibarıyla tüzel kişiliğinin sona erdirildiği ifade edilmiştir.

23-14/229-73

Tablo-4: 2018-2022 Yıllarında Fuar Organizatörlerinin Fuar Sayıları Bakımından Pazar Payları (%)

Fuar Organizatörleri	2018	2019	2020	2021	2022
TÜYAP TÜM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
REED TÜYAP	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İSTANBUL FUARCILIK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
POZİTİF	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HANNOVER FAİRS TURKEY	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HYVE (ICA)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ARTKİM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
UBM İSTANBUL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AVRASYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DEMOS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
FESPA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HANNOVER MESSE SODEKS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HKF FUARCILIK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MACK BROOKS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MARMARA FUAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MESSE STUTTGART	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MMI EURASIA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SEKTÖREL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SİNERJİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ST ALTERNATİF	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TARSUS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TEZULAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TÜRKEL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TÜYAP FUAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VOLİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: TOBB tarafından sağlanan veriler.

23-14/229-73Tablo-5: 2018-2022 Yıllarında Fuar Organizatörlerinin Toplam Net Stant Alanları Büyüklüğü Bakımından Pazar Payları (m²) (%)

Fuar Organizatörleri	2018	2019	2020	2021	2022
TÜYAP TÜM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
REED TÜYAP	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İSTANBUL FUARCILIK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
POZİTİF	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HANNOVER FAİRS TURKEY	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HYVE (ICA)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ARTKİM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
UBM İSTANBUL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AVRASYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DEMOS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
FESPA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HANNOVER MESSE SODEKS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HKF FUARCILIK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HYVE (ICA)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MACK BROOKS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MARMARA FUAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MESSE STUTTGART	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MMI EURASIA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SEKTÖREL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SİNERJİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ST ALTERNATİF	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TARSUS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TEZULAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TÜRKEL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TÜYAP FUAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VOLİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: TOBB tarafından sağlanan veriler.

- (98) Tablo-3, 4 ve 5'ten görüldüğü üzere sırasıyla katılımcı sayısı, fuar sayısı ve toplam net stant alanı büyüklüğü bakımından pazar payı en büyük olan teşebbüsler TÜYAP TÜM, REED TÜYAP, İSTANBUL FUARCILIK, POZİTİF, HANNOVER FAİRS TURKEY ve HYVE (ICA) şeklindedir. Tablolarda pazarda en yüksek paya sahip TÜYAP TÜM'ün rakipleri ile arasındaki fark belirli bir pazar gücüne işaret edebilecekse de %40'ın çok altındadır.
- (99) Benzer şekilde Tablo-3, 4 ve 5'te sırasıyla katılımcı sayısı, fuar sayısı ve net stant alanı büyüklüğü kriterlerine dayanarak yapılan hesaplamalarda TÜYAP TÜM dışında şikâyete konu olan teşebbüslerin de %40 pazar payının oldukça altında yer aldığı görülmektedir.

- (100) Şikâyete konu fuar organizatörü teşebbüslerin pazar paylarının toplamı dahi istikrarlı bir biçimde %40 oranına ulaşmamakta, genel olarak %20 ila %30 bandında değişmektedir.
- (101) Öte yandan sektörde fuar düzenleme yetki belgesi sahibi fuar organizatörü sayısının 308 olduğu ve pazarın çok oyunculu bir yapı sergilediği hususunun da belirtilmesi gerekmektedir³². Bu kapsamda, şikâyete konu teşebbüslerin pazar payları, pazardaki rakip teşebbüs sayısı, rakip teşebbüslerin sahip oldukları pazar payları ve pazardaki konumları göz önünde bulundurulduğunda önaraştırma tarafı teşebbüslerin hâkim durumda olmadığı kanaati oluşmuştur.
- (102) Hâkim durum değerlendirmesinde ikinci adım pazara yeni teşebbüslerin girmesinin ya da pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin büyümesinin önünde engeller bulunup bulunmadığının incelenmesidir. ESASLAR'ın 8. maddesinde *“Ana sözleşmelerinde fuarcılık faaliyetlerinin ve bu maliyetin tanıtımı amacıyla her türlü yayıncılık, reklamcılık ve organizasyon işleriyle, fuar konusuyla ilgili olması kaydıyla kongre, seminer, sempozyum ve benzeri faaliyetlerde bulunacaklarının belirtildiği ve ödenmiş sermaye tutarı TOBB tarafından belirlenen ve bu sermayeyi özvarlığı içinde koruyan şirketler, yetki belgesi için başvuruda bulunabileceği”* düzenlenmiştir. Dolayısıyla bu alanda faaliyet gösterecek fuar organizatörü ve işletmeciler firmaların belirtilen şartları sağlamaları koşuluyla pazara giriş yapmalarının önünde engel bulunmamaktadır. Öte yandan Sektör Raporu'nda yıllar itibarıyla fuar düzenleme yetki belgesini alan ve buna paralel olarak yetki belgesine sahip olan toplam teşebbüs sayısının 2012 yılında 124, 2017 yılında 163³³, 2022 yılında ise TOBB'a göre 308 olduğu görülmektedir³⁴. Elde edilen verilerden pazarda dinamik bir yapının bulunduğu, pazara yeni girişlerin olduğu ve yetki belgesi sahibi teşebbüs sayısının görece fazla olmasının pazarda giriş ve büyüme engelinin olmadığına gösterge teşkil edebileceği değerlendirilmiştir.
- (103) Nihai olarak, ilgili pazarda faaliyet gösteren fuar organizatörü teşebbüslerin pazar paylarının %40'ın çok altında olduğu ve hâkim durum tespitinde göz önünde bulundurulan koşulların gerçekleşmediği anlaşılmıştır. Bu itibarla, şikâyete konu fuar organizatörü teşebbüslerin hâkim durumda olmadığı kanaati oluşmuştur.

I.3.1.3. Taşıma İşleri Komisyonculuğu Pazarına İlişkin Hâkim Durum Değerlendirmesi

- (104) Dosya kapsamında DHL FREIGHT, GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS, EKSPRES, KÜHNE NAGEL'in fuar içi taşımacılık alanında tekel konumunda olduğu ve ERTEM NAKLİYAT'ın söz konusu teşebbüslerce piyasa dışına çıkarılmak amacı ile engellendiği iddia edilmektedir. Bu kapsamda söz konusu teşebbüslerin pazarda hâkim durumda olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.
- (105) İlgili ürün pazarı kısmında yer verildiği üzere şikâyete konu taşımacılık firmaları özetle kendilerine ait taşıma araçları bulunmayan; gemi, tır, tren ve uçak ya da birbiri ardına bunlardan birkaçını acentelik veya hizmet satın alım yönetimi ile kullanarak taşımalarını organizasyonunu gerçekleştiren; ayrıca malların taşınması esnasında ihtiyaç duyulan depolama ve gümrük işlemlerinin sürdürülmesi gibi faaliyetleri yürüten; esas olarak taşıma işleri komisyoncusu olarak hizmet veren teşebbüslerdir.

³² TOBB, Fuar Düzenleyicileri için bkz. <https://www.tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Arsiv.php> (Erişim Tarihi: 03.03.2023).

³³ Rekabet Kurumu (2019), Fuarcılık Sektör İncelemesi Raporu, s. 65.

³⁴ TOBB, Fuar Düzenleyicileri için bkz. <https://www.tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Arsiv.php> (Erişim Tarihi: 03.03.2023).

- (106) Teşebbüslerin ve rakiplerinin taşıma işleri komisyonculuğu pazarındaki konumunun tespit edilmesini teminen ilk olarak teşebbüslerin taşıma işleri komisyonculuğu pazarından elde ettikleri gelirler üzerinden pazar payları incelenmiştir.

Tablo-6: 2018-2022 Yıllarında Taşıma İşleri Komisyonculuğu Sağlayan Teşebbüslerin Taşıma İşleri Komisyonculuğu Faaliyetinden Elde Ettikleri Gelir Üzerinden Pazar Payları (%)

Teşebbüsler	2018	2019	2020	2021	2022
DSV Hava ve Deniz Taşımacılığı AŞ (DSV)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KÜHNE NAGEL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SCHENKER ARKAS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BARSAN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DHL FREIGHT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MARS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
EVOLOG	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SERTRANS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
OMSAN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
EKOL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Atom Uluslararası Nakliyat ve Lojistik Hizmetleri AŞ (ATOM)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
LİMA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GRUPTRANS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
EKSPRES	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Reds Logistics Dış Tic. Ltd. Şti. (REDS)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ERTEM NAKLİYAT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler çerçevesinde raportörlerce hesaplanmıştır.

- (107) Yukarıda yer verilen tabloda görüldüğü üzere, taşıma işleri komisyonculuğu pazarında DSV 2018-2022 yıllarında en yüksek pazar payını elde eden teşebbüstür. Söz konusu yıllarda inceleme tarafı KÜHNE NAGEL, SCHENKER ARKAS, DHL FREIGHT, GRUPTRANS ve EKSPRES taşıma işleri komisyonculuğu pazarındaki pazar payları Kılavuz'da atıf yapılan %40 eşiğinin oldukça altında kalmaktadır.
- (108) Diğer taraftan Kılavuz'da da belirtildiği üzere bir teşebbüsün hâkim durumda olduğu değerlendirilirken incelenen teşebbüsün sahip olduğu pazar payının yanı sıra bu pazar payının zaman içerisindeki istikrarı, ilgili pazarda faaliyet gösteren rakiplerin sayısı ve pazar payları da dikkate alınmalıdır. Tablo-6'dan, önaraştırma tarafı KÜHNE NAGEL, SCHENKER ARKAS, DHL FREIGHT, GRUPTRANS ve EKSPRES'in paylarında 2018-2021 yılları arasında görece ciddi düşüşler olduğu gözlemlenebilmektedir. Dosya kapsamında sektörde yer alan tüm taşıma işleri komisyoncusu teşebbüslerden veri sağlanamamış olduğu, yalnızca pazarda en bilindik teşebbüslerin verilerinin hesaplamaya dâhil edildiği ve 2021 yılında "Taşıma İşleri Organizatörü Yetki Belgesi"ne sahip teşebbüs sayısının 2393 olduğu birlikte değerlendirildiğinde pazardaki oyuncularının pazar paylarının çok daha düşük olduğu değerlendirilmektedir³⁵.

³⁵ UTİKAD (2021), Lojistik Sektörü Raporu, s.78.

- (109) Dolayısıyla pazarda hiçbir teşebbüsün %40'ın üzerinde pazar payına sahip olmadığı, görece yüksek pazar payına sahip olan teşebbüslerin pazar paylarının birbirine yakın olduğu ve taşıma işleri komisyonculuğu pazarında çok sayıda teşebbüs bulunduğu anlaşılmıştır. Bu çerçevede, pazardaki teşebbüs sayısı, teşebbüslerin pazar payları ve pazardaki konumları göz önünde bulundurulduğunda önaraştırma tarafı teşebbüslerin taşıma işleri komisyonculuğu pazarında hâkim durumda olmadığı sonucuna varılmıştır.
- (110) Hâkim durum değerlendirmesinde yeni teşebbüslerin girmesinin ya da pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin büyümesinin önünde engeller bulunup bulunmadığı da incelenmiştir. Taşıma Kanunu'nun 5. maddesinde *“Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan yetki belgesi alınması zorunludur. Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yetki belgesi alınabilmesi için taşıma işleri işletmecilerinin meslekî saygınlık, malî yeterlilik ve meslekî yeterliliğe sahip olması gerekmektedir. Ayrıca, karayoluyla yük ve yolcu taşımacılığı faaliyetlerinde kullanılan ticari araçlarda çalışan şoförlerin, sürücü meslekî yeterlilik belgesi almaları zorunludur.”* denilmektedir. Bu kapsamda taşımacılık işleri komisyonculuğu hizmeti için kanunda ve ilgili mevzuatlardaki koşulları yerine getiren ve ilgili belgeleri sağlayan her teşebbüsün hukuki bir engelle karşılaşmaksızın giriş yapabileceği ve büyüyebileceği değerlendirilmektedir.
- (111) Ticari amaçla yurtiçi ve uluslararası eşya taşımacılığı alanında komisyonculuk yapacak gerçek ve tüzel kişilerin standartları Taşıma Yönetmeliği tarafından düzenlenen H türü yetki belgesini alması gerekmektedir. Öte yandan ticari amaçla eşya taşımacılığı alanında taşıma işleri organizatörlüğü yapacak gerçek ve tüzel kişilerin ise R türü yetki belgesi alması gerekmektedir. Ayrıca bu alanda faaliyet gösterecek en az (.....)TL sermayeye sahip teşebbüslerin Taşıma İşleri Organizatörlüğü Yönetmeliğince şartları belirlenen Taşıma İşleri Organizatörü (TİO) yetki belgesini alması gerekmektedir. Söz konusu belgeler taşıma işleri komisyonculuğuna özgü olup ilgili belgeler faaliyet alanlarına göre temin edilmemektedir. Sektörden edinilen bilgilere göre taşıma işleri komisyonculuğu pazarına giriş için tahmini maliyetin yaklaşık (.....)TL olduğu ifade edilmektedir. Taşıma işleri komisyonculuğu pazarında faaliyet gösteren teşebbüs sayısı 2021 yılında 2393'tür. Ayrıca 2021 yılında 531 taşıma işleri organizatörü teşebbüs sektöre girmiştir³⁶.
- (112) Dolayısıyla yetki belgesine sahip teşebbüs sayısının yıllar itibarıyla sürekli artış göstermesi, söz konusu faaliyeti sürdürebilmek için gerekli olan yetki belgelerine sahip teşebbüs sayısının yüksek olması ve sektöre giriş için yüksek yatırım maliyetlerine ihtiyaç duyulmaması birlikte değerlendirildiğinde taşıma işleri komisyonculuğu pazarına girişin önünde herhangi bir engel bulunmadığı değerlendirilmiştir.
- (113) Yapılan açıklamalar çerçevesinde, ilgili pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar paylarının %40'ın altında olduğu ve hâkim durum tespitinde göz önünde bulundurulan koşulların gerçekleşmediği anlaşılmaktadır. Bu itibarla, şikâyete konu DHL FREIGHT, GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS ARKAS, EKSPRES, KÜHNE NAGEL'in taşıma işleri komisyonculuğu pazarında hâkim durumda olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

I.3.1.4. Fuar Taşımacılığı Hizmeti Pazarına İlişkin Hâkim Durum Değerlendirmesi

- (114) Fuar taşımacılığı pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin genel olarak hem fuar içi hem de fuar dışı taşımacılık faaliyeti sürdürdükleri görülmektedir. Fuar içi taşımacılık ve depolama gibi hizmetler, fuar dışı taşımacılık hizmetlerinin devamı niteliğinde olup

³⁶ UTİKAD (2021), Lojistik Sektörü Raporu, s.78.

tüm bu hizmetler kapıdan kapıya tek bir hizmet sağlayıcı tarafından ya da müşterinin veya fuar organizatörünün tercihiyle göre parça parça farklı hizmet sağlayıcıları tarafından verilebilmektedir.

- (115) Yukarıda da belirtildiği üzere şikâyetçi ve şikâyete konu teşebbüsler taşıma işleri komisyoncusu olarak faaliyet göstermekte olup fuar taşımacılığı da bu kapsamda değerlendirilebilecek bir alt faaliyet alanıdır. Diğer yandan fuar içi taşımacılık işinin fuar taşımacılığı işinin bir parçası olduğu ve fuar taşımacılığı faaliyetinde bulunabilecek bir teşebbüsün fuar içi taşımacılık faaliyetini de yerine getirebileceği değerlendirilmiş olup şikâyetlerin odağını oluşturması ve dosya konusu rekabetçi endişelerin değerlendirilmesi bakımından dar şekilde tanımlanabilecek “fuar taşımacılığı pazarı”³⁷ kapsamında da hâkim durum değerlendirmesi yapılmıştır.
- (116) Aşağıda yer alan Tablo-7’de fuar taşımacılık hizmeti sağlayan teşebbüslerin 2018-2022 yıllarında fuar taşımacılığı hizmetinden elde ettikleri gelir üzerinden pazar payları gösterilmektedir.

Tablo-7: 2018-2022 Yıllarında Fuar Taşımacılık Hizmeti Sağlayan Teşebbüslerin Fuar Taşımacılığı Hizmetinden Elde Ettikleri Gelir Üzerinden Pazar Payları (%)

Teşebbüsler	2018	2019	2020	2021	2022
GRUPTRANS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DHL FREIGHT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
EKOL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MARS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KÜHNE NAGEL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
EKSPRES	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ERTEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
REDS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DSV	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SCHENKER ARKAS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
LİMA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ATOM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
OMSAN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler çerçevesinde raportörlerce hesaplanmıştır.

- (117) Tablo fuar taşımacılığı faaliyeti gösterdiği dosya sürecinde tespit edilebilen teşebbüsler ile sınırlı olup fuar taşımacılığı alanında faaliyet gösteren tüm teşebbüsler hesaba katıldığında söz konusu pazar paylarının çok daha düşük olması beklenmektedir. İncelenen yıllar içerisinde DHL FREIGHT’in 2021 yılında elde ettiği %(.....)’luk payın Kılavuz’da eşik olarak kabul edilen %40 pazar payına yakın olması sebebi ile ayrıca değerlendirilmiştir.

³⁷Fuar alan içi taşımacılık hizmetinin fuar dışı taşımacılık ile birlikte fuar taşımacılığı başlığı altında muhasebeleştirilmesi, bu konuda bir çalışma ya da raporlamanın mevcut olmaması ve pazarı ölçülemeye yönelik verileri elde etmenin son derece güç olması nedeni ile en dar pazar tanımı kapsamında fuar taşımacılığı pazarı ele alınmış olup fuar alan içi ve fuar dışı taşımacılık olarak pazarın daha da daraltılmasına gerek görülmemiştir.

- (118) Kurulun 17.10.2000 tarih ve 00-39/436-242 sayılı kararında teşebbüsün %53 ve %54'lük pazar paylarının tek başına hâkim durum için yeterli olmadığına karar verilmiştir. Kararda rakip firmaların pazar paylarının pazar gücünde belirleyici nitelikte olduğu ve Bosch'un 1998 yılında %47, 1999 yılında ise %46'lık pazar payına sahip olduğu ifade edilerek Arçelik'in yüksek pazar payına rağmen plastik enjeksiyonlu malzemeler üzerinde hâkim durumda olmadığı değerlendirilmiştir. Kurulun 16.01.2001 tarih ve 01-04/21-4 sayılı kararında teşebbüsün %70'in üzerinde pazar payına sahip olmasına rağmen ekonomik krizin etkisi, faiz oranındaki değişiklikler vb. hususlar da değerlendirilerek teşebbüsün hâkim durumda olmadığına karar verilmiştir. Bununla birlikte Kurulun IBM'in bazı veri ağı ürünlerine ilişkin fikri mülkiyet haklarının Cisco Systems Inc tarafından satın alınması işlemine izin verildiği 02.05.2000 tarih ve 00-16/160-82 sayılı kararda devralma işlemi sonrasında IBM'in pazardan çekilmesiyle Cisco'nun pazar payının %70,5'e çıkacağı ve CR4'ün ise %89,7'e yükseleceği değerlendirilmiş ancak ağ (network) sektörünün her yıl ortalama %30-40 oranında büyüyeceği de hesaba katılarak IBM'nin hâkim durumunu güçlendirmede olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca Kurulun 25.12.2014 tarih ve 14-54/932-420 sayılı kararında da teşebbüsün Ankara hattında % (.....)'in üzerinde pazar payı olmasına rağmen pazardaki rakibiyle pazar payının birbirine çok yakın seyrettiği ifade edilerek THY'nın Ankara hattında hâkim durumda bulunmadığı değerlendirilmiştir.
- (119) Kılavuz'da da belirtildiği üzere bir teşebbüsün hâkim durumda olduğu değerlendirilirken incelenen teşebbüsün sahip olduğu pazar payının yanı sıra bu pazar payının zaman içerisindeki istikrarı, ilgili pazarda faaliyet gösteren rakiplerin sayısı ve pazar payları da dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda DHL FREIGHT'in 2019 yılında % (.....) olan pazar payı 2020 yılında % (.....)'e, 2021 yılında % (.....)'a yükselmiş olup 2022 yılında ise düşme eğilimine girerek % (.....) olmuştur.
- (120) Yapılan incelemelerde 2020 ve 2021 yıllarında Covid-19 pandemisi nedeni ile yılda ortalama 450 ile 500 aralığında gerçekleşen fuar sayısının 2020 yılında 137'ye; 2021 yılında ise 254'e düştüğü; pandeminin etkisinin azaldığı 2022 yılına gelindiğinde ise fuar sayısının tekrar 413'e yükseldiği görülmektedir³⁸. Diğer yandan elde edilen verilerden 2019 yılında (.....)TL olan toplam fuar taşımacılığı gelirinin 2020 yılında (.....)TL seviyesine gerilediği, 2021 yılında yükselişe geçerek (.....)TL olduğu, 2022 yılında ise (.....)TL olduğu anlaşılmıştır.
- (121) 2021 yılında gerçekleşen fuar sayısının 2018, 2019 ve 2022 yıllarına oranla düşük kalması³⁹, pandeminin olumsuz etkilerinin 2021 yılında da devam etmesi, fuar taşımacılığı gelirlerinin bu etkilere bağlı olarak düşük seviyelerde seyretmesi vb. sebeplerle DHL FREIGHT'in 2021 yılında elde ettiği % (.....) oranındaki pazar payı artışının geçici olduğu; nitekim bu payın 2022 yılında tekrar % (.....) seviyelerine gerilemiş olmasının teşebbüsün pazar payında istikrarlı bir artış trendini yakalayamadığının göstergesi niteliğinde olduğu değerlendirilmiştir. Bu kapsamda DHL FREIGHT'in 2021 yılı pazar payının görece yüksek oluşunun fuar taşımacılığı pazarındaki hâkim durum değerlendirmesine etki edecek nitelikte bir husus olmadığı değerlendirilmiştir.

³⁸TOBB, 2020-2022 yılları için bkz. <https://www.tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/AnaSayfa.php> (Erişim Tarihi: 05.03.2023).

³⁹2020 Covid-19 pandemisi döneminde fuar sayısı 137 olmakla birlikte bu yıl dünya genelinde olağanüstü gelişmelerin yaşandığı bir dönem olması sebebi ile 2021 yılı verileri 2018, 2019 ve 2022 yılı verileri ile karşılaştırılmıştır.

- (122) Öte yandan başvuru sahibi ERTEM NAKLİYAT tarafından gönderilen yazıda fuar taşımacılığı cirosunun yıllık olarak toplamda (yurtiçi ve yurtdışı taşımacılık dâhil) (.....)avro seviyesinde olduğu ifade edilmiştir⁴⁰. Söz konusu verinin tahmini olduğunun kabulüyle birlikte pazarın daha iyi anlaşılabilmesi açısından önaraştırma tarafı teşebbüslerin ilgili veri üzerinden pazar paylarına ilişkin tabloya aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 8: Önaraştırma Tarafı Teşebbüslerin Fuar Taşımacılığı Pazar Payları⁴¹ (%)

Teşebbüsler	2018	2019	2020	2021	2022
GRUPTRANS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DHL FREIGHT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KÜHNE NAGEL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
EKSPRES	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SCHENKER ARKAS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DiĞER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen veriler çerçevesinde raportörlerce hesaplanmıştır.

- (123) Tablo-7 ve 8'de görüldüğü üzere alternatif pazar payı hesaplamalarında dahi şikâyete konu teşebbüslerin %40 pazar payı eşiği altında kaldığı görülmektedir.
- (124) Diğer taraftan Kılavuz'da da belirtildiği üzere bir teşebbüsün hâkim durumda olduğu değerlendirilirken incelenen teşebbüsün sahip olduğu pazar payının yanı sıra bu pazar payının zaman içerisindeki istikrarı, ilgili pazarda faaliyet gösteren rakiplerin sayısı ve pazar payları da dikkate alınmalıdır.
- (125) Dosya kapsamında sınırlı sayıda fuar taşımacısı teşebbüsten veri elde etmek mümkün olmakla beraber raporun daha evvelki bölümlerinde yer verildiği üzere, taşımacılık işleri komisyonculuğu yapabilme yeterliliği bulunan teşebbüslerin fuar taşımacılığı faaliyetlerini de sürdürebileceği ve bu kapsamda pazarın çok oyunculu bir yapı sergilediği görülmektedir. Tablo-7 ve 8 incelendiğinde inceleme tarafı teşebbüslerin pazar paylarında yıllar içerisinde sürekli dalgalanmaların olduğu; pazar paylarında rekabetçi endişe oluşturacak bir seviyenin yakalanmadığı görülmektedir.
- (126) Hâkim durum değerlendirmesinde ele alınacak bir diğer husus pazara yeni teşebbüslerin girmesinin ya da pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin büyümesinin önünde engeller bulunup bulunmadığının tespit edilmesidir. Tablo-7 de yer verildiği üzere ATOM 2021 yılında faaliyetlerine başlamasına rağmen ilgili yılda %(.....) pay elde etmiş, 2022 yılında ise pazardaki payını %(.....)'a yükseltmiştir. Benzer şekilde LİMA'nın pazar payı %(.....)'lerde seyrederken 2022 yılında %(.....) seviyesine yükselmiştir.
- (127) Pazarda faaliyet göstermekte olan teşebbüslerden söz konusu pazara giriş ve büyüme engelleri olup olmadığı hakkında bilgi talep edilmiştir. Teşebbüsler tarafından sektöre giriş maliyetinin yurtiçi fuarlar için yaklaşık (.....)TL ve yurtdışı fuarlar için yaklaşık (.....)

⁴⁰Şikâyetçi tarafından yapılan tahminde herhangi bir yıl belirtilmemiş olup ortalama bir rakam verilmiştir.

⁴¹ Söz konusu veriler 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 8. maddesi uyarınca Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru ortalaması göz önüne alınarak hesaplanmıştır. Bu kapsamda toplam pazar büyüklüğü (.....) avronun 2018-2022 yıllarının TL karşılığı bulunarak hesaplanmıştır (2018 yılı (.....) TL, 2019 yılı (.....) TL, 2020 yılı (.....) TL, 2021 yılı (.....) TL, 2022 yılı (.....) TL).

avro olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte fuar taşımacılığı hizmeti için nakliye, gümrük mevzuatlarına konusunda bilgi sahibi olunmasının yeterli olduğu ve ek uzmanlık gerekmediği ve sektöre ilişkin *know how*'ın ise diğer taşımacılık faaliyetlerinden farkı olmadığı bilgisi edinilmiştir.

- (128) Fuar taşımacılığı hizmetini sunan teşebbüslerin genel olarak taşımacılık hizmeti sağlayabilmesi için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü tarafından verilen eşyanın geçici olarak ithalat ve ihracatını sağlayan gümrük belgesi olan "ATA Karnesi"ne sahip olması yeterli bulunmaktadır. Söz konusu yetki belgesi belli bir taşımacılık/lojistik türüne özgü yetki belgeleri olmamakla birlikte teşebbüslerin faaliyet gösterecekleri alana göre alınması gereken belgelerdir. Diğer bir deyişle fuar taşımacılığı faaliyeti için özel bir yetki belgesi alınması koşulu aranmamaktadır. Öte yandan UND tarafından 2022 yılında Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'ndan uluslararası yetki belgesi alan teşebbüs sayısının 4.199 adet olduğu ifade edilmiştir.
- (129) TOBB'un istatistiklerine göre 2015 yılında yaklaşık 1750, 2016 yılında yaklaşık 2000, 2017 yılında ise yaklaşık 2250 ATA Karnesi alan teşebbüs bulunduğu; ATA karnesine sahip teşebbüs sayısının 2010-2017 yılları arasında sürekli artış seyrinde olduğu görülmektedir⁴². Bu itibarla yıllar itibarıyla düzenlenen fuar sayısı artışı, yeni fuar alanları açılması ve sektöre giriş yapan taşımacı firmaların olduğu birlikte değerlendirildiğinde sektörün büyüdüğü söylenebilmektedir. Dolayısıyla tüm bilgiler ışığında fuar taşımacılığına özgü yetki belgesi gerekmediği, faaliyet alanlarına göre temin edilmesi gereken yetki belgelerinin sayısının yıllar itibarıyla sürekli artış gösterdiği ve söz konusu yetki belgelerine sahip teşebbüs sayısının görece fazla olduğu hususları birlikte değerlendirildiğinde sektörün yapısının dinamik olduğu, pazara giriş için yüksek giriş ve büyüme engelleri bulunmadığı, pazarda çok sayıda oyuncunun faaliyet gösterdiği ve pazara giriş veya büyüme engeli yaratabilecek herhangi bir hususun olmadığı değerlendirilmiştir.
- (130) Yapılan açıklamalar çerçevesinde, ilgili pazarda faaliyet gösteren fuar taşımacısı teşebbüslerin pazar payları ve pazardaki konumları, pazardaki teşebbüs sayısı ve pazarın yapısı değerlendirildiğinde şikâyete konu fuar taşımacılığı yapan teşebbüslerin hâkim durumda olmadığı sonucuna varılmıştır.

1.3.2. Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına İlişkin Değerlendirme

- (131) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün hâkim durumda olmasının yanı sıra, söz konusu davranışın kötüye kullanma niteliği taşıması gerekmektedir. Kılavuz'un 7. paragrafında ise, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerektiği, Kurul'un bu iki temel unsurdan birinin bulunmadığını açıkça gösterebildiği durumlarda diğer unsura ilişkin analize yer vermeyebileceği ifade edilmektedir.
- (132) Dosya taraflarının ilgili pazarlarda hâkim durumda olmadıkları tespit edilmiştir. Diğer taraftan bütünlük sağlanması için teşebbüslerin hâkim durumda olduğu varsayımıyla başvuru sahibinin iddiaları çerçevesinde dikkate alınabilecek kötüye kullanma halleri sırayla ele alınmıştır.

⁴²TOBB, <https://tobb.org.tr/TIRIslemleriMudurlugu/ATA/Sayfalar/Istatistikler.php> (Erişim Tarihi:05.03.2022).

I.3.2.1. Sözleşme Yapmanın Reddine İlişkin Teorik Çerçeve

- (133) Rekabet hukuku uygulamasında, esas olarak, hâkim durumda olsun ya da olmasın tüm teşebbüslerin iş yapacakları teşebbüsleri özgürce seçme ve mülkiyetlerinde bulunan varlıklar üzerinde özgürce tasarruf edebilme haklarının olduğu kabul edilmektedir. Bununla birlikte, istisnai bazı durumlarda hâkim durumdaki teşebbüslerin sözleşme yapmayı reddetmeleri rekabeti kısıtlayıcı bir davranış olarak değerlendirilebilmekte ve hâkim durumdaki teşebbüse rekabet hukuku çerçevesinde sözleşme yapma yükümlülüğü getirilebilmektedir.
- (134) Kılavuz'da sözleşme yapmayı reddetme, *“bir teşebbüsün ürettiği mal ya da hizmetler ile sahibi olduğu maddi ya da gayri maddi işletme unsurlarını diğer teşebbüslere sağlamaması ya da bunların diğer teşebbüsler tarafından kullanılmasına doğrudan veya dolaylı olarak izin vermemesi”* şeklinde tanımlanmaktadır. Bu çerçevede, hammadde niteliğindeki fiziksel ürünler, belirli hizmetlerin sağlanabilmesi için gerekli altyapılar, ürün dağıtım sistemleri ve fikri mülkiyet hakları ile korunan yahut korunmayan gayri maddi işletme unsurları ya da bilgileri ile teşebbüslerin sözleşme yapma talebine konu olabilecek diğer varlıklar anılan mal, hizmet ya da unsurlar arasında değerlendirilebilmektedir.
- (135) Kılavuz'da, sözleşme yapmayı reddetmenin; mal, hizmet ya da unsura ilişkin mevcut bir sözleşme ilişkisinin kesilmesi şeklinde olabileceği gibi potansiyel müşterilerin sözleşme taleplerinin reddedilmesi şeklinde de olabileceği belirtilmiştir. Ayrıca, sözleşme yapmayı reddetme, koşulsuz ya da koşullu reddetme şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Hâkim durumda bulunan teşebbüsün herhangi bir şart öne sürmeksizin sözleşme yapmayı reddetmesi, koşulsuz ret olarak değerlendirilirken sözleşme yapmayı sözleşme talebinde bulunan teşebbüsün kendisi ile alt pazarda rekabet etmemesi ya da kendisine rakip olan bir teşebbüsle iş yapmaması gibi birtakım koşullara bağlaması, koşullu ret olarak değerlendirilmektedir.
- (136) Sözleşme yapmayı reddetme davranışının, alt pazarda hâkim durumdaki teşebbüsle rekabet halinde olan teşebbüslere yönelik olabileceği gibi kendisiyle rekabet içerisinde bulunmayan müşterilerine yönelik de olabileceği belirtilmektedir. Burada alt pazar kavramı ile sözleşme yapma talebine konu olan unsurun girdi olarak kullanıldığı pazar kastedilmektedir. Hâkim durumdaki teşebbüsün, sözleşme yapmayı reddettiği teşebbüs ile alt pazarda rekabet ediyor olması halinde sözleşme yapmayı reddetme davranışının rekabeti kısıtlayıcı sonuçlar ortaya çıkarmasının daha muhtemel olacağı kabul edilmektedir.
- (137) Kılavuz'da, sözleşme yapmayı reddetme iddiaları değerlendirilirken ihlalin tespiti için üç koşulun birlikte varlığının⁴³ aranacağı belirtilmiştir. Bu çerçevede;
- i) Reddetme, alt pazarda rekabet etmek için vazgeçilmez bir ürüne ya da hizmete ilişkin olmalı,
 - ii) Reddetmenin alt pazarda etkin rekabeti ortadan kaldırması muhtemel olmalı,
 - iii) Reddetmenin tüketici zararına yol açması muhtemel olmalıdır.
- (138) Yukarıda sayılan üç koşulun birlikte varlığının yanı sıra Kurul, teşebbüsün ileri sürdüğü haklı gerekçe iddialarını da göz önünde bulundurmaktadır. Sözleşme yapma talebinde bulunan teşebbüsün ticari kredibilitésinin olmaması, arzın kapasite sınırlarına bağlı olarak geçici olarak ya da tamamen durdurulması, çeşitli güvenlik gerekliliklerinin karşılanamaması gibi hususlar nesnel gereklilik olarak değerlendirilebilmektedir.

⁴³ Kurulun 3.5.2012 tarihli ve 12-24/710-198 sayılı kararı.

I.3.2.2. Sözleşme Yapmanın Reddi Açısından Değerlendirme

(139) Başvuru sahibinin sözleşme yapmayı reddetme olarak altında değerlendirilebilecek iddiaları temel olarak aşağıdaki gibidir:

- Fuar alan işletmecisi olarak faaliyet gösteren CNR HOLDİNG ve TÜYAP TÜR ile fuar organizatörü olarak faaliyet gösteren CNR EKSPÖ, POZİTİF FUARCILIK, İSTANBUL FUARCILIK, REED TÜYAP, TÜYAP ENDÜSTRİ, TÜYAP FUAR, TARSUS, ARTKİM, FESPA, HYVE (İCA), HANNOVER FAİRS İNTERPRO, HANNOVER MESSE SODEKS, HANNOVER FAİRS TURKEY, SEKTÖREL, MACK BROOKS, MARMARA FUAR, MESSE STUTTGART, SİNERJİ, ST ALTERNATİF, AVRASYA, DEMOS, VOLİ, MMI EURASİA, UBM İSTANBUL, TEZULAŞ, TÜRKEL, DÜNYA FUAR ve HKF FUARCILIK'ın alan işletmeciliğini yaptıkları veya organize ettikleri fuarlarda sergilenecek ürünlerin fuar alanı girişinden ilgili olduğu stantlara taşınması işini yalnızca bir firmaya verdikleri, başka bir firmanın bu hizmeti sunmasının engellendiği ve katılımcılara seçim hakkı tanınmadığı,
- Fuarcılık sektöründe fuar içi taşıma hizmetlerinde daima tek firmanın belirlendiği,
- ERTEM NAKLİYAT'ın şikâyete konu ve yukarıda isimlerine yer verilen alan işletmecisi ve fuar organizatörü olarak faaliyet gösteren 29 teşebbüs tarafından fuar içi taşımacılığı işinde engellendiği ve kendisi ile sözleşme yapılmadığı.

(140) Aşağıda dosya kapsamında söz konusu şartlardan ilk ikisi olan reddetme eyleminin varlığı ve ürünün vazgeçilmezlik niteliği sorgulanacaktır.

(a) Reddetme Eyleminin Varlığının Tespiti

- (141) Yapılan incelemeler neticesinde fuar alan işletmecisi ve/veya fuar organizatörü olarak faaliyet gösteren şikâyet konusu 29 teşebbüsün taşıma işleri komisyonculuğu ve fuar taşımacılığı alanında herhangi bir faaliyetinin bulunmadığı ve dolayısıyla alt pazarda ERTEM NAKLİYAT ile rekabet halinde olmadığı görülmüş olup bu bağlamda söz konusu davranışın dikey bütünleşik bir yapıdan kaynaklanmadığı ve buna bağlı kâr maksimizasyonu amacıyla alt pazardaki rakibi dışlama amacını gözetmediği belirtilmelidir.
- (142) Sektör genelinde fuar alan işletmecisi ya da fuar organizatörü teşebbüslerin alan işletmeciliğini yapacakları ya da organize edecekleri fuarların fuar içi taşımacılık hizmetini almak üzere taşımacılık hizmeti veren teşebbüslerden teklif alabildikleri gibi taşımacılık işi yapan teşebbüslerin kendilerinin de fuar organizatörlerine ya da alan işletmecilerine teklif verebildikleri, bu konuda sektörde kesin bir uygulamanın olmadığı, isteyen her teşebbüsün fuar içi taşımacılık hizmetini sunabilmek için fuar alan işletmecilerine veya fuar organizatörlerine teklif getirebilecekleri görülmektedir.
- (143) Bu tespitten sonra, reddetme eyleminin varlığının değerlendirilmesi kapsamında, şikâyetçi ERTEM NAKLİYAT'ın beş ayrı şikâyet başvurusuna konu ve 2010 ila 2020 yılları arasında yapılmış 209 farklı fuar organizasyonunda fuar içi taşımacılık işini yürütmek için fuar alan işletmecilerine ve/veya organizatörlere başvuru yapıp yapmadığı, söz konusu şikâyete konu fuarlarda fuar içi taşımacılık işini yürütebilmek için bir girişimlerinin olup olmadığı ve varsa yapılan başvuru ve girişimlerin olumlu veya olumsuz sonuçlanma gerekçesi hakkında bilgi talep edilmiştir.
- (144) Şikâyetçi ERTEM NAKLİYAT tarafından gönderilen cevabi yazıda fuar içi taşımacılık faaliyetini yerine getirmek için şikâyet başvurularına konu olan 209 fuar organizasyonundan hiçbirinin fuar içi taşımacılık işini yüklenmek için başvuruda

bulunmadıkları, kendilerine de fuar alan işletmecileri ya da fuar organizatörleri tarafından herhangi bir talep ya da davette bulunulmadığı, zaten kendilerinin de söz konusu süreçte fuar için taşımacılık faaliyeti yerine dünya çapında acente ağlarını genişletmeye yöneldikleri ifade edilmiştir.

- (145) Diğer yandan şikâyetçi ERTEM NAKLİYAT'a 2018 ile 2022 yılları arasında organize edilen fuarlardan kaçına fuar için taşımacılık faaliyetlerini yürütmek üzere başvuruda buldukları, kaç tane fuar için taşımacılık hizmeti işini yükledikleri, hangi başvurularının reddedildiği ve kendilerine sunulan reddedilme gerekçeleri konusunda da sorular yöneltilmiştir. Teşebbüs tarafından söz konusu yıllarda (.....) tarafından düzenlenen (.....) Fuarı haricinde başka herhangi bir fuarda fuar için taşımacılık hizmeti vermedikleri ve başka herhangi bir fuarda fuar için taşımacılık hizmetini vermeye yönelik bir girişimlerinin olmadığı, organizatörlerden de herhangi bir davet almadıkları ifade edilmiştir.
- (146) Gönderilen cevabi yazıdan fuar için taşımacılık hizmetini verebilecek donanımda olduğunu belirten ERTEM NAKLİYAT tarafından söz konusu hizmeti vermek için fiyat teklifi verme, teşebbüsünü tanıtmaya ve söz konusu hizmeti vermeye aday olduğunu belirtmeye yönelik ticari ilişkilerin başlangıcı niteliğinde olan ve ticari hayatın olağan akışı içerisinde değerlendirilen hiçbir adımın atılmadığı ve söz konusu hizmeti sunmak istediğini belirten, şikâyet konusu edilen teşebbüsler tarafından değerlendirilebilecek hiçbir irade beyanında bulunulmadığı görülmektedir.
- (147) ERTEM NAKLİYAT tarafından sunulan söz konusu bilgilerden şikâyet konusu edilen herhangi bir fuarın fuar için taşımacılık hizmetini sürdürmek için başvuru yapmadığı anlaşılmakta olup beş ayrı şikâyete konu edilen teşebbüsün fuar alan işletmecileri veya fuar organizatörleri tarafından kendisi ile sözleşme yapılmadığı ve pazar dışına itildiği iddiaları ile teşebbüs tarafından sağlanan bilgiler çelişmektedir. Sonuç olarak ERTEM NAKLİYAT tarafından sözleşme yapma iradesinin herhangi bir teşebbüs hedef alınarak ortaya konulmamış olması en başından itibaren sözleşme yapmayı reddetme eyleminin ortaya çıkması ihtimalini imkânsız hale getirmektedir.
- (148) Diğer yandan ERTEM NAKLİYAT tarafından şikâyet konusu edilen fuar alan işletmecisi ve fuar organizatörü 29 teşebbüse, şikâyet konusu edilen 209 fuarda fuar için taşımacılık hizmetini yüklenmek adına hangi taşımacılık firmalarından kendilerine bu hizmeti vermek için teklif verildiği hususunda bilgi talep edilmiştir. Gelen cevabi yazılardan da şikâyet konusu edilen 209 fuar organizasyonunda fuar için taşımacılık hizmetini vermek üzere ERTEM NAKLİYAT tarafından önaraştırma tarafı 29 teşebbüse herhangi bir teklif verilmediği anlaşılmaktadır.
- (149) Dolayısıyla, ERTEM NAKLİYAT'ın fuar için taşımacılığı işinde engellendiği ve kendisi ile sözleşme yapılmadığı iddialarını sözleşme yapmanın reddi teorisi çerçevesinde anlamlı bir zemine kavuşturacak destekleyici unsurlara dosya kapsamında ulaşılamamıştır.

(b) Vazgeçilmezlik Unsurunun Varlığının Tespiti

- (150) Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde her ne kadar dosya kapsamında sözleşme yapmanın reddi bağlamında değerlendirilebilecek bir davranış söz konusu olmasa da fuar için taşımacılık hizmetinin ERTEM NAKLİYAT açısından nesnel olarak gerekli (vazgeçilmez) olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir.
- (151) Vazgeçilmezlik koşulunun değerlendirilmesine ilişkin olarak Kılavuz'un 44. paragrafında, reddetmeye konu unsurun alt pazarda etkin bir şekilde rekabet edebilmek için nesnel olarak gerekli olmasının arandığı ifade edilmektedir. Yine aynı

Kılavuz'da, nesnel gerekliliğin reddetmenin olumsuz sonuçlarını en azından uzun vadede telafi edebilmek için alt pazardaki rakiplerin başvurabilecekleri mevcut ya da potansiyel bir ikamesinin bulunmaması halinde söz konusu olacağı belirtilmektedir.

- (152) Bu noktada vazgeçilmezlik şartının, hem hizmete hem de söz konusu hizmeti tedarik eden teşebbüslere ilişkin olduğu vurgulanmalıdır. Bir başka deyişle üst pazardaki hizmetin alt pazardaki hizmetin üretilmesi için vazgeçilmez olmasının yanında, üst pazardaki hizmeti tedarik eden teşebbüsün de vazgeçilmez olması gerekmektedir. Dolayısıyla reddedilen hizmetin vazgeçilmez olabilmesi için söz konusu hizmetin alternatif kanallardan temin edilebilirliğinin de sorgulanması gerekmektedir⁴⁴.
- (153) Dosya kapsamında TOBB tarafından yıllar bazında hazırlanmış olan fuar takvimlerinden elde edilen verilerden⁴⁵ 2010 yılında 369, 2011 yılında 422, 2012 yılında 409, 2013 yılında 407, 2014 yılında 407, 2015 yılında 419, 2016 yılında 432, 2017 yılında 475, 2018 yılında 499, 2019 yılında 482 ve 2020 yılında ise 140 olmak üzere toplamda 4.461 adet fuar organizasyonunun gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu noktada şikâyete konu edilen 209 fuarın aynı tarihler arasında düzenlenmiş olan toplam 4.461 fuar sayısının yaklaşık %5'ine tekabül ettiği buradan hareketle ERTEM NAKLİYAT'ın fuar içi taşımacılığı hizmetini verebileceği çok sayıda alternatifinin olduğu bir başka deyişle üst pazarda hizmeti tedarik eden teşebbüsler açısından vazgeçilmezlik unsurunun sağlanamadığı değerlendirilmiştir.
- (154) İlave olarak, ERTEM NAKLİYAT'ın ticari yaşantısı içerisinde fuar içi taşımacılık faaliyetlerinin yerini ve önemini ortaya koyabilmek için teşebbüse 2018 ila 2022 yılları arasında fuar içi taşımacılık işinden elde ettiği gelirlerinin toplamının taşımacılık gelirleri ve toplam gelirleri içerisindeki oranı sorulmuştur. Verilen bilgilerden teşebbüsün 2018 ve 2019 yıllarında fuar içi taşımacılık hizmeti verdiği (.....) Fuarı dışında başka herhangi bir fuardan söz konusu hizmete ilişkin gelir elde etmediği; 2018-2022 yıllarını kapsayan süreçte bir başka fuarın fuar içi taşımacılık işine talip olmadığı, (.....) Fuarı'ndan elde edilen fuar içi taşımacılık gelirinin ise toplam cirosunun %(.....)'sini geçmediği ifade edilmiştir.
- (155) Şikâyete konu 29 fuar alan işletmecisi ve fuar organizatörü tarafından fuar içi taşımacılık hizmeti konusunda engellendiğini ifade eden şikâyetçi tarafından verilen bilgilerden, fuar içi taşımacılık işinden elde ettiği cironun toplam cirosu içerisinde son derece sınırlı bir yere sahip olduğu, öte yandan fuar içi taşıma hizmetini verebilmek ve bu alandaki cirosunu daha yukarıya taşıyabilmek için pazarda etkin bir varlık ortaya koyma çabasının olmadığı ve belirtilen yıllar içerisinde (.....) Fuarı fuar içi taşımacılık hizmeti dışında bir başka herhangi bir fuarda söz konusu hizmete yönelik anlamlı bir girişiminin olmadığı anlaşılmıştır.
- (156) Sonuç olarak ERTEM NAKLİYAT tarafından şikâyete konu edilen fuarların şikâyet konusu dönemde düzenlenen fuarların sadece %5'ine tekabül ediyor olması, teşebbüs tarafından 2018-2022 yıllarını kapsayan dönemde fuar içi taşımacılık hizmeti vermeye yönelik pazarda etkin bir çaba gösterilmemiş olması ve şikâyete konu hizmet kolunun teşebbüsün cirosu içerisinde %(.....) oranında çok küçük bir paya sahip olması birlikte değerlendirildiğinde şikâyetçi teşebbüs bakımından vazgeçilmezlik koşulunun sağlanmadığı kanaatine varılmıştır.

⁴⁴ Kurulun 18.2.2016 tarihli ve 16-05/116-51 sayılı kararı, para.33.

⁴⁵ TOBB, <https://www.tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Arsiv.php> (Erişim tarihi: 21.02.2023).

I.3.2.3. Fiyat Ayrımcılığına İlişkin Teorik Çerçeve

- (157) Genel olarak ayrımcılık⁴⁶, bir ürünün aynı maliyete sahip olmasına rağmen farklı müşterilere farklı fiyata satılması veya maliyet farkına rağmen aynı fiyata satılması sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında fiyat dışında farklı koşullar uygulamak da ayrımcılık kapsamında değerlendirilebilmektedir. Her ne kadar sürdürülebilir ayrımcılığın pazar gücü ile ilişkili olduğu belirtilse de rekabetçi etkilerinin varlığından dolayı fiyat ayrımcılığının rekabet hukuku kapsamında ihlal sayılabilmesi için kapsamlı değerlendirmelerin yapılması gerekmektedir.
- (158) Yazında, yöneltildiği taraflara göre ayrımcılığın birincil seviye zarar doğuran ayrımcılık ve ikincil seviye zarar doğuran ayrımcılık olarak ikiye ayrılmakta olup aynı sınıflandırma Kurul tarafından da benimsenmektedir⁴⁷. Birincil seviye zarar doğuran ayrımcılıkta, hâkim durumdaki teşebbüsün kendisinin veya bağlantılı olduğu teşebbüslerin faaliyet gösterdiği pazarlarda rakiplerinin aleyhine olacak ayrımcı davranışları söz konusudur. Bu ayrımcılık türünde hâkim durumdaki teşebbüs, doğrudan veya dolaylı olarak kendisinin veya bağlantılı olduğu teşebbüslerin faaliyet gösterdiği pazarlardaki rakipleri o pazardan dışlamak ya da rakiplerin faaliyetlerini zorlaştırmak amacıyla hareket etmektedir. İkincil seviye zarar doğuran ayrımcılıkta ise, hâkim durumdaki teşebbüs kendisinin faaliyette bulunmadığı pazarlardaki müşterilerine yönelik olarak ayrımcı davranışlarda bulunmaktadır.
- (159) Hâkim durumdaki teşebbüslerin ayrımcı davranışları Avrupa Birliği'nin İşleyişine Dair Anlaşma'nın (ABİDA) 102. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi çerçevesinde değerlendirilmektedir. Anılan hükümden "*Ticari taraflar arasında eşit işlemler için farklı koşullar uygulayarak onları rekabetçi açıdan dezavantajlı konuma düşürmek*" örnek bir kötüye kullanma hali olarak sayılmıştır⁴⁸. Avrupa Birliği içtihadında, her iki tür fiyat ayrımcılığının hâkim durumun kötüye kullanılması kapsamında ihlal olarak kabul edilmesi için kümülatif olarak;
- Hâkim durumdaki teşebbüsün incelemeye konu uygulamalarının eşit işlemler olması,
 - Uygulamanın alıcılardan birini rekabette dezavantajlı konuma düşürmesi,
 - Hâkim durumdaki teşebbüsün iddia konusu davranışlarının haklı bir gerekçesinin bulunmaması
- koşulları aranmaktadır.
- (160) En temel koşul olarak nitelendirilen⁴⁹ eşit işlem koşulunun açık bir tanımı yazında yer almamaktadır. Bununla birlikte Komisyon tarafından, incelemeye konu uygulamaların eşit işlem olup olmadığı değerlendirilirken ürünlerin fiziki ve kimyasal yapısı ile işlevleri bakımından birbirleriyle ikame edilebilir olup olmadıkları⁵⁰ ile bu ürünlerin pazarlama

⁴⁶ Kurulun 24.10.2016 tarih ve 16-34/589-259 sayılı; 11.10.2018 tarih ve 18-38/617-298 sayılı kararları.

⁴⁷ Kurulun 12.01.2011 tarihli, 11-03/42-14 sayılı; 06.12.2012 tarihli, 12-62/1633-598 sayılı, 09.09.2015 tarihli, 15-36/559-182 sayılı kararları.

⁴⁸ Doktrinde, söz konusu hükmün, lafzı itibarıyla yalnızca hâkim durumdaki teşebbüslerin müşterileri arasında yaptığı ayrımcılık uygulamalarını düzenlediği, bu nedenle söz konusu hükmün, hâkim durumdaki teşebbüsün rakiplerine karşı uygulamalarını esas alan birincil seviye zarar doğuran ayrımcılığı kapsamadığı yönünde görüşler bulunmakla birlikte; Komisyon ve AB mahkemelerinin birincil seviye zarar doğuran ayrımcılık uygulamalarını da anılan hüküm çerçevesinde değerlendirdiği görülmektedir.

⁴⁹ GERARD, D. (2005), "Price Discrimination under Article 82 (2) (C) EC: Clearing up the Ambiguities", *The Global Competition Law Center (GCLC) Research Paper*, <http://ssrn.com/abstract=1113354>.

⁵⁰ O'DONOGHUE, R. ve J. PADILLA (2013), *The Law and Economics of Article 102 TFEU*, Second Edition, Hart Publishing.

koşulları, işlemlerin sağlayıcıya maliyeti⁵¹, aynı dönem içerisinde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği, ticari koşulları ve satın alınan miktar gibi hususlar dikkate alınmaktadır.

- (161) ABİDA'nın ayrımcılığı düzenleyen 102. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinden farklı olarak, 4054 sayılı Kanun'un hâkim durumdaki teşebbüslerin kötüye kullanma eylemlerini konu edinen 6. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde alıcıların da eşit durumda olması gerektiğinin belirtildiği görülmektedir. Zira anılan maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde; *"eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması"* ifadeleri yer almaktadır. Dolayısıyla ayrımcılık iddialarını konu alan Kurul kararlarında genel olarak, öncelikle alıcıların eşit durumda olup olmadığı değerlendirilmiştir⁵². Söz konusu değerlendirme yapılırken alıcıların satın alma miktarı ile birlikte pazarlık güçleri dikkate alınmıştır. Kurul kararlarının bir kısmında ise, ayrımcı uygulamada bulunan teşebbüslerin birbirinin rakibi konumunda olması şartı aranmıştır⁵³.
- (162) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde aranan bir diğer koşul ise, eşit hak ve yükümlülükler için farklı şartlar ileri sürülmesidir. Bu kapsamda Kurul kararlarında genel olarak alıcılara uygulanan fiyatların yanında kampanyalar, alıcıların ödeme koşulları, sağlayıcının katlandığı ek maliyetler ve ticari gerekçeler gibi hususlar göz önünde bulundurulmuştur.
- (163) 4054 sayılı Kanun'da mehz mevzuattan farklı olarak, ayrımcı uygulamalar karşısında alıcıların rekabette dezavantajlı duruma düşmesi şartı yer almamaktadır. Bununla birlikte, Kurul kararlarının bir kısmında⁵⁴ bu koşul aranmıştır.

I.3.2.4. Ayrımcılık Açısından Değerlendirme

- (164) Dosya kapsamındaki ayrımcılık iddiaları temel olarak;
- Fuar içi taşıma hizmetlerinde taşımacılık firmalarının eşit yüke ilişkin aynı araçlarla aynı zamanda yaptıkları taşımacılık kapsamında ürünün yurt içinden ya da yurt dışından getirilmesine bağlı olarak farklı fiyat tarifelerinin uygulandığı, bu kapsamda yurt içi katılımcı ile yurt dışı katılımcı ayrımına gidildiği,
 - ERTEM NAKLİYAT'ın taşıma hizmetlerini fuar kapısına kadar kendisinin gerçekleştirdiği, fuar içine taşıma faaliyeti kapsamında ilgili fuarın fuar içi taşıma hizmetini münhasıran sunan teşebbüs ile iş yapmak mecburiyetinde olduğu, bu noktada yurt dışından gelen fuar katılımcısı için fuar içi taşıma hizmetinin yabancı para birimi üzerinden fiyatlandırıldığı, söz konusu durum neticesinde fuarın fuar içi taşıma hizmetini münhasıran sunan teşebbüs tarafından yurt içi katılımcı ile yurt dışı katılımcı için farklı fuar içi taşıma fiyatlarının oluşturulduğu,

⁵¹ WHISH, R. ve D. BAILEY (2012), *Competition Law*, Seventh Edition, Oxford University Press, New York.

⁵² Bkz. 05.03.2015 tarihli ve 15-10/139-62 sayılı; 08.01.2015 tarihli ve 15-02/5-3 sayılı; 24.09.2014 tarihli ve 14-35/697-309 sayılı; 19.12.2013 tarihli ve 13-71/971-417 sayılı; 25.04.2012 tarihli ve 12-22/572-166 sayılı; 21.04.2011 tarihli ve 11-25/470-141 sayılı; 19.01.2011 tarihli ve 11-04/61-24 sayılı; 04.07.2007 tarihli ve 07-56/668-231 sayılı; 04.05.2005 tarihli ve 05-29/368-101 sayılı; 12.06.2001 tarihli ve 01-27/260-74 sayılı; 21.12.2000 tarihli ve 00-50/533-295 sayılı Kurul kararları.

⁵³ Bkz. 16.01.2014 tarihli ve 14-02/41-19 sayılı; 01.11.2012 tarihli ve 12-53/1493-521 sayılı; 30.10.2008 tarihli ve 08-61/996-388 sayılı; 26.05.2005 tarihli ve 05-36/453-106 sayılı Kurul kararları.

⁵⁴ 24.09.2014 tarihli ve 14-35/697-309 sayılı; 20.03.2014 tarihli ve 14-11/205-89 sayılı; 16.01.2014 tarihli ve 14-02/41-19 sayılı Kurul kararları.

- İtalya'da yerleşik bir firma olan (.....) İtalya'nın ((.....)), Türkiye'de yerleşik (.....) isimli bir şubesinin bulunduğu, (.....)'nin 4-7.12.2019 tarihinde gerçekleşen (.....) 2019'a katılım sağladığı ve ERTEM NAKLİYAT ile fuar dönemi boyunca yapılacak tüm taşımacılık iş ve işlemleri konusunda anlaşma sağlandığı; (.....)'nin ürünleri için verilecek fuar içi taşımacılık hizmeti kapsamında söz konusu fuarın fuar içi taşımacılık hizmetini yerine getirme konusunda münhasıran yetkili GRUPTRANS tarafından ERTEM NAKLİYAT'a 24.839 TL fiyat teklifi verildiği, ERTEM NAKLİYAT'ın bu bedeli ödediği takdirde paket hizmet sunduğu işten neredeyse kâr edemeyeceği ve bu sebeple GRUPTRANS'tan fuar içi taşımacılık hizmetini almadığı, sonrasında aynı malzeme ve aynı hizmet için (.....) şubesinin araya girdiği ve GRUPTRANS'ın talep ettiği bedelin 2,124 TL olduğu ve ayrımcılığa maruz kaldığı,
- Fuar organizatörleri ile fuar içi taşımacılık hizmeti veren teşebbüsler arasında komisyon ilişkisi bulunduğu ve bu ilişkiye dayanılarak taşımacılık işini yürüten teşebbüs tarafından her bir müşteriye farklı fiyatlar uygulandığı ve ayrımcılık yapıldığı,
- Şikâyete konu DHL FREIGHT, GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS, EKSPRES, KÜHNE NAGEL tarafından fiyat tarifelerinin aleni olarak yayımlanmadığı, fiyatların keyfi olarak belirlendiği ve ayrımcılık yapıldığı

şeklinde sıralanmaktadır.

- (165) Şikâyetçi tarafından öne sürülen ayrımcılık iddialarının iki yönlü olarak ele alınması gerekmektedir. İlk olarak fuar içi taşımacılık hizmeti alan fuar katılımcısı, fuar içi taşımacılık hizmetini veren taşımacılık firması ile doğrudan muhatap olmamakta; ürünlerinin fuar alanına taşınması işi fuar alanı kapısına kadar tercih ettiği bir başka taşımacılık firması tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda fuar katılımcısı teşebbüs fuar içi taşımacılık hizmeti işini yürüten teşebbüs bakımından dolaylı müşteri olarak değerlendirilmektedir. İkinci olarak ürünlerin fuar içine taşınabilmesi için fuar katılımcısının tercih ettiği taşımacılık firması, ilgili fuarın fuar içi taşımacılık hizmetini münhasıran sunan teşebbüsten hizmet almakta ve ürünler fuar içine taşınmaktadır. Dolayısıyla, fuar dışı taşımacılık hizmeti veren teşebbüs, fuar içi taşımacılık hizmetini veren teşebbüs ile birebir ilişki kurmaktadır. Bu durumda fuar dışı taşımacılık hizmeti veren teşebbüsün fuar içi taşımacılık hizmeti veren teşebbüs bakımından doğrudan müşteri konumunda yer aldığı değerlendirilmektedir.
- (166) Dosya kapsamında öne sürülen ayrımcılık iddialarının ilki, şikâyet konusu teşebbüsler olan DHL FREIGHT, GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS, EKSPRES, KÜHNE NAGEL tarafından yurt içi katılımcılar için ayrı, yurt dışı katılımcılar için ise ayrı fiyat tarifelerinin oluşturulduğu şeklinde özetlenebilecektir. Yukarıda yer verildiği üzere yazında yöneltildiği taraflara göre ayrımcılığın birincil seviye zarar doğuran ayrımcılık ve ikincil seviye zarar doğuran ayrımcılık olarak ikiye ayrılmaktadır. İkincil seviye zarar doğuran ayrımcılık hâkim durumdaki teşebbüsle arasında rakiplik ilişkisi bulunmayan müşterilere karşı yapılan davranışları içermektedir. Dosya kapsamında yapılan incelemelerden ayrımcılık yaptıkları iddiasında bulunan DHL FREIGHT, GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS, EKSPRES, KÜHNE NAGEL'in fuar katılımcısı teşebbüsler ile aralarında rakiplik ilişkisi bulunmamakta; bu durumda şikâyete konu taşımacılık firmalarının yurt dışı fuar katılımcısı teşebbüslere yönelik ayrımcılık iddiaları ikincil seviye zarar doğuran ayrımcılık sınıfına girmektedir⁵⁵.

⁵⁵ Fuar içi taşımacılık hizmeti veren teşebbüsler açısından fuar katılımcıları doğrudan müşteri; fuar kapısına kadar katılımcıların ürünlerini taşıyan rakip teşebbüsler ise dolaylı müşteri kapsamında

- (167) Öncelikle alıcıların aynı ve eşit durumda olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir. Burada alıcı, özellikle aynı ve eşit durumdaki alıcı kavramı önem taşımaktadır. Zira hâkim durumda bulunan bir teşebbüsün aynı ve eşit durumda bulunmayan alıcılara farklı davranması ayrımcılık sayılmayacak, dolayısıyla hâkim durumun kötüye kullanılması söz konusu olmayacaktır. Bu kapsamda ilk olarak yurt içi fuar katılımcısı ile yurt dışı fuar katılımcısının eşit sayılıp sayılmayacağı değerlendirilecektir.
- (168) Bu farklılık Kurulun 21.12.2000 tarih ve 00-50/533-295 sayılı kararında ele alınmıştır. Eti Holding AŞ (ETİ HOLDİNG), bor cevherinin topraktan çıkarılması, konsantre ve rafine edilmesi, bunlardan son ürünün elde edilmesi ile elde edilen ürünlerin pazarlanması alanlarında yasal tekeldir. İlgili kararda Kurul ETİ HOLDİNG'in, Ceytaş Madencilik Tekstil Sanayi ve Ticaret AŞ'nin (CEYTAŞ) öğütülmüş kolemanit üretiminde kullanılan konsantre kolemanit talebini karşılamayı reddettiği şeklindeki davranışını ele almıştır. CEYTAŞ tarafından sözleşme yapmanın reddi ve ayrımcılık konuları kapsamında yapılan başvuruda ayrımcılık uygulamasının söz konusu edildiği durum, yurt içi alıcılarla yurt dışı alıcılar arasındadır. ETİ HOLDİNG, yurt dışındaki müşterilere rafine ve öğütülmüş bor ürünü üretmek amacıyla ham bor ürünü satarken, aynı nitelikteki yurt içi talebi karşılamamaktadır. İlgili kararda ayrımcılık kapsamında değerlendirilen uygulamanın yurt içi ve yurt dışı piyasalar arasında olduğu; bu iki piyasanın denkliliğine yönelik yapılacak bir değerlendirmede yurt dışı piyasalarla yurt içi piyasalardaki rekabet koşullarının birbirinden farklı olduğu; hangi durumda alıcıların eşit sayılacağı konusunda ise birbirini ikame edebilen alıcıların eşit durumda kabul edilebileceği şeklinde bir kıstas getirilebileceği belirtilmiştir. Karar kapsamında yapılan değerlendirmede alıcıların birbirini ikame edebilmesi, alıcıların hâkim durumda bulunan teşebbüsle ilişkilerinde karşılıklı olarak yer değiştirmeleri durumunda bir uygunsuzluğun ortaya çıkmaması anlamına gelmektedir. Alıcıların birbirini ikame edebilirliği ise hâkim durumda bulunan teşebbüs gözüyle değil, alıcılar gözüyle değerlendirilmiştir. Aksi bir düşüncenin yanlış sonuçlara yol açabileceği belirtilerek yurt dışındaki alıcılarla yurt içindeki alıcıların birbirinin yerine kolaylıkla geçemeyeceği sonucuna varılmıştır. Söz konusu karara ilişkin tartışmalarda da yurt dışındaki alıcılar ile yurt içindeki alıcıların aynı ve eşit konumda olmadığı yönündeki görüş ağırlık kazanmaktadır⁵⁶.
- (169) Bu kapsamda yurt dışı fuar katılımcıları ile yurt içi fuar katılımcıları aynı ve eşit durumda alıcılar sınıfında değerlendirilemeyeceğinden DHL FREIGHT, GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS, EKSPRES, KÜHNE NAGEL'in yurt içi katılımcılar için ayrı, yurt dışı katılımcılar için ise ayrı fiyat tarifesi uygulamasının herhangi bir ayrımcılık içermediği kanaatine ulaşılmıştır.
- (170) ERTEM NAKLİYAT tarafından ayrıca fuar dışı taşımacılığını yaptığı teşebbüslerin fuar alanında sergilenen ürünlerini fuar kapısına kadar taşıdığı, burada fuar alan içi taşımacısı ile doğrudan iletişime geçtiği, kendisine yurt içi katılımcısı için ayrı, yurt dışı katılımcısı için ayrı tarifeler uygulandığı, katılımcıların yurt içi-yurt dışı katılımcısı olarak ayrılmaması gerektiği ve hepsine eşit muamelede bulunulması gerektiği, kendisine tek

değerlendirilmiştir. Fuar katılımcısı teşebbüsler DHL FREIGHT, GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS, EKSPRES, KÜHNE NAGEL açısından rakip konumunda olmadıklarından iddialar ikincil seviye zarar doğuran ayrımcılık kapsamında; fuar kapısına kadar katılımcıların ürünlerini taşıyan teşebbüsler ise şikâyete konu beş teşebbüsle rakiplik ilişkisi içerisinde olduğundan bu konudaki iddialar birincil seviye zarar doğuran ayrımcılık kapsamında ele alınmıştır. Dosya kapsamında sırası doğrudan müşteriler-ikincil seviye zarar doğuran ayrımcılık; dolaylı müşteriler-birincil seviye zarar doğuran ayrımcılık değerlendirilmiştir.

⁵⁶ GÜNAY, C.İ. (2010), Rekabet Kanunu Şerhi, Ankara, s.1005.

bir tarife üzerinden fiyatlandırma yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Ayrımcılık yaptıkları iddiasında bulunulan DHL FREIGHT, GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS, EKSPRES ve KÜHNE NAGEL; ERTEM NAKLİYAT'ın rakibi konumunda bulunan teşebbüslerdir. Aynı zamanda aralarında kurdukları ilişki bakımından ERTEM NAKLİYAT bu teşebbüslerin doğrudan müşterisi konumundadır. Şikâyetçi teşebbüs ile şikâyet edilen 5 ayrı teşebbüs arasındaki rakiplik ilişkisi nedeniyle, söz konusu iddialar birincil seviye zarar doğuran ayrımcılığı konu almaktadır.

- (171) Bu kapsamda şikâyete konu teşebbüslere fuar içi taşımacılık işinde kaç farklı tarife yayımlandığı, yurt içi ve yurt dışı fiyat tarifelerinin tek tip olup olmadığı, belirlenen tarifelerin fuar katılımcılarına nasıl uygulandığı hakkında sorular yöneltilmiştir. Teşebbüslerden (.....) tarafından yurt içi fuarlarda yerel katılımcılar için hazırlanan tarifenin tek tip olduğu ve aynı fuara katılan tüm yurt içi katılımcılara tek bir tarife baz alınarak fatura kesildiği; aynı şekilde yurt dışı katılımcılar için hazırlanan tarifenin tek tip olduğu ve bu tarife üzerinden faturalandırma yapıldığı ifade edilmiştir.(.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise, fuar alan içi taşıma hizmeti verdikleri her bir fuar için yurt içi ve yurt dışı olmak üzere iki çeşit tarifelerinin olduğu, yerli katılımcılara TL cinsinden, doğrudan veya rakip teşebbüsler kanalıyla hizmet sunulan yabancı katılımcılara ise yurt dışı tarifesi üzerinden fiyatlandırma yapıldığı ifade edilmiştir. (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda yurt içi ve yurt dışı olmak üzere iki ayrı tarifenin belirlendiği; yerli katılımcılara yurt içi tarifenin; yabancı katılımcılara ise yurt dışı tarifenin uygulandığı ifade edilmektedir. (.....) tarafından gönderilen bilgilerden ise yurt içi ve yurt dışı tarifesi olmak üzere iki ayrı tarifelerinin olduğu, tüm yerli katılımcılara yurt içi tarifesinin, tüm yabancı katılımcılara ise yurt dışı tarifesinin uygulandığı anlaşılmaktadır. (.....) tarafından gönderilen bilgilerde fuar içi taşımacılık hizmeti vermedikleri, yerli ve yabancı katılımcılara TL ve farklı para birimleri üzerinden ayrı tarife sunulabildiği ifade edilmiştir.
- (172) Verilen bilgilerden anlaşıldığı üzere fuar içi taşımacılığı hizmeti veren teşebbüsler tarafından fuar katılımcıları yerli katılımcı ve yabancı katılımcı olarak sınıflandırılmaktadır. Bunun yanında fuar içi taşımacılık hizmeti sunan teşebbüs kendisinden bu hizmeti almak isteyen rakip aracı teşebbüsün kim olduğundan bağımsız olarak uygulayacağı tarifeye karar vermektedir. Yukarıda da yer verildiği üzere yurt dışı fuar katılımcıları ile yurt içi fuar katılımcıları aynı ve eşit durumda alıcılar kabul edilmemekte, bu kapsamda bu iki farklı katılımcı grubuna farklı tarifelerin uygulanıyor olması kabul edilebilir bir durum olarak değerlendirilmektedir.
- (173) Sektörün genel işleyişine bakıldığında fuar taşımacılığı hizmeti bu hizmeti yerine getirecek teşebbüs tarafından fuar katılımcısına paket olarak sunulmakta, söz konusu teşebbüs fuar dışı ve fuar içi tüm maliyet kalemlerinin üstüne kendi kârını ekleyerek ücret belirlemesi yapmakta ve belirlenen nihai ücret fuar katılımcısına iletilerek ücret tahsili yapılmaktadır. ERTEM NAKLİYAT'a ya da herhangi bir başka taşımacılık hizmeti veren teşebbüse uygulanan yurt dışı fiyat tarifesi farklılaşmamakta, verilen fiyat teklifleri tek bir yurt dışı katılımcı tarifesi üzerinden belirlenmektedir. ERTEM NAKLİYAT da kendisinden fuar içi taşımacılık işini yürüten teşebbüs tarafından talep edilen ücreti fuar katılımcısına yansıtabilmekte, herhangi bir ticari kayba uğramamakta ve katlandığı maliyeti yurt dışı katılımcısından tahsil etmektedir.
- (174) Verilen bilgilerin tümü değerlendirildiğinde yurt içi fuar katılımcısı ile yurt dışı fuar katılımcısı aynı ve eşit durumda alıcılar sınıfında değerlendirilemeyeceğinden DHL FREIGHT, GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS, EKSPRES, KÜHNE NAGEL tarafından yurt içi katılımcılar için ayrı, yurt dışı katılımcılar için ise ayrı fiyat tarifesi uygulamasının herhangi bir ayrımcılık içermediği sonucuna varılmıştır.

- (175) Dosya kapsamında incelenen iddialardan bir diğeri 4-7.12.2019 tarihinde gerçekleşen Tüyap Plast Eurasia 2019'da fuar içi taşımacılık hizmetini yerine getirme konusunda münhasıran yetkili GRUPTRANS'ın fuar katılımcısı (.....)'nın ürünlerine vereceği fuar içi taşımacılık hizmetine ilişkin olarak ERTEM NAKLİYAT'a 24.839,00 TL fiyat teklifinde bulunduğu; (.....)'ye ise 2,124,00 TL fiyat teklifi verdiği ve ayrımcılığa maruz kaldığı şeklindedir.
- (176) Konu edilen olayda (.....) katılımcı firma iken ERTEM NAKLİYAT ise GRUPTRANS'ın rakibi konumundadır. Yukarıda yer verildiği üzere ayrımcılık iddialarına yönelik olarak değerlendirilen ilk husus alıcıların eşit durumda olup olmadığıdır. GRUPTRANS bakımından (.....) nihai tüketici konumunda iken ERTEM NAKLİYAT taşımacılık işi ile iştigal eden rakip teşebbüstür. Bu açıdan bu iki teşebbüsün eşit alıcı olarak değerlendirilemeyeceği ve şikâyete konu edilen olaya ilişkin ayrımcılık sonucuna varılamayacağı değerlendirilmektedir.
- (177) Diğer taraftan GRUPTRANS tarafından yapılan açıklamalarda bazı yabancı katılımcıların aynı zamanda Türkiye'de yerleşik temsilcilik ofislerinin bulunabildiği, fuar katılımcısı teşebbüslerin Türkiye temsilcilerinin markalarına ait ürünlerin fuarlarda sergilenmesi için yurt dışından ithalat yapabildiği, hatta ilgili ürünleri kendi stoklarına çekip aynı ürünleri fuarda da sergileyebilecekleri; bu tip durumlarda ürünlerin ithalatının takibinin yapılması imkânının bulunmadığı ve hali hazırda millileşmiş statüdeki ürünlere yönelik verilen fuar içi taşımacılık hizmetleri için katılımcı teşebbüsün yerli katılımcı tarifesiyle faydalanabilme imkânının bulunduğu; verilen bilgiler kapsamında (.....)'nin yurt içi katılımcı olarak değerlendirildiği ve yurt içi fiyat tarifesine göre ücret belirlendiği; diğer yandan ERTEM NAKLİYAT tarafından (.....)'nin ürünleri için yapılan fuar içi taşıma hizmeti talebinin yurt dışı katılımcı sınıfında değerlendirilerek yurt dışı fiyat tarifesi kapsamında ücretlendirildiği ifade edilmiştir.
- (178) GRUPTRANS'ın verdiği bilgilerden fiyat farklılığının yurt içi katılımcı yurt dışı katılımcı temeline dayandırıldığı görülmekte olup yurt dışı fuar katılımcıları ile yurt içi fuar katılımcıları aynı ve eşit durumda alıcılar kabul edilmemektedir. Bu durumun herhangi bir ayrımcılık içermediği değerlendirilmiştir.
- (179) ERTEM NAKLİYAT tarafından ileri sürülen bir diğer iddia fuar organizatörleri ile fuar içi taşımacılık hizmeti veren teşebbüsler arasında komisyon ilişkisi bulunduğu ve bu ilişkiye dayanılarak taşımacılık işini yürüten teşebbüs tarafından her bir müşteriye farklı fiyatlar uygulandığı ve ayrımcılık yapıldığı şeklindedir.
- (180) Komisyon uygulamasının sektörde teşebbüsler arasında sözleşme yapma serbestisi kapsamında ele alınabilecek bir unsur olduğu değerlendirilmekle birlikte şikâyetçi tarafından söz konusu iddiaya ilişkin somut herhangi bir delil sunulmadığından ayrıca bir ayrımcılık değerlendirmesi yapılmasına gerek görülmemiştir.
- (181) Son olarak DHL FREIGHT, GRUPTRANS, SCHENKER ARKAS, EKSPRES, KÜHNE NAGEL tarafından fiyat tarifelerinin aleni olarak yayımlanmadığı, fiyatların keyfi olarak belirlendiği ve ayrımcılık yapıldığı iddia edilmiştir. Konuya ilişkin şikâyet konusu taşımacılık firmalarına fiyat tarifelerinin aleni olup olmadığı ve fiyat tarifelerine ulaşmak isteyen ilgililerin hangi yollarla bunu sağlayabilecekleri hususunda sorular yöneltilmiştir. Teşebbüsler tarafından fiyat tarifelerinin aleni olduğu, ilgililerin kendilerinden ya da fuar organizatörü teşebbüsten kolaylıkla (mail, telefon vb. yollarla) erişim sağlayabilecekleri belirtilmiştir. Konuya ilişkin şikâyetçi tarafından somut herhangi bir delil sunulmadığından konuyla ilgili ayrıca bir ayrımcılık değerlendirmesi yapılmasına gerek görülmemiştir.

J. SONUÇ

- (182) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.